

**КАРТИРАНЕ
НА ИЗВОРНИ ЧЕШМИ В ОБЛАСТ ВИДИН
(ГР. БЕЛОГРАДЧИК, ГР. ГРАМАДА,
ГР. ДИМОВО И ГР. КУЛА)
ПО ПРОЕКТ СВ007.2.32.066
„ЗЕЛЕНА СЪПКА НАПРЕД“**

Изпълнител:
Сдружение „Активно общество“

Възложител:
Фондация „Феникс – 21 век“

**Видин
Октомври 2022г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

БЕЛОГРАДЧИК.....	3
Батальона	3
Батальона 2	6
Елезица.....	8
Чачин камък	10
Парка	12
Субашин	14
КУЛА	20
Селската чешма	20
Чешма на ул. „Връшка чука“	24
Йовкина чешма	26
Мильовата чешма.....	28
Чешмата до ветеринарната лечебница.....	30
Чешмата в парка.....	32
Турския кладенец	34
Салореца	36
Рашковия кладенец.....	38
ГРАМАДА	40
Училищната чешма.....	40
Младежката чешма	42
Ванкъ Йотов	44
Пурча	47
Кюнча.....	49
Езерото	51
ДИМОВО	53
Чешмата на Ангелаки Димитров.....	53
Божинкова чешма	56
Тошкова чешма	58

БЕЛОГРАДЧИК

Батальона

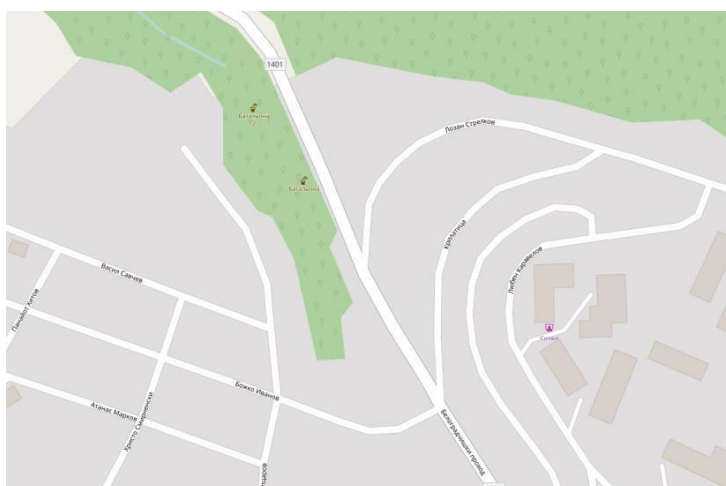
Друго име/старо име

Военната чешма, Батальонската чешма

Година на изграждане

1943

Актуална снимка

Местоположение

На 10 метра от републикански път III-1401 на излизане от град Белоградчик в посока село Вещица, на 70 метра от разклона с ул. „Лозан Стрелков“ вляво. По стълбите надолу и вляво по пътеката от тротоарни плочи.

GPS координати

43°37'51.6"N 22°40'49.2"E
43.630989, 22.680337

Конструкция/вид, размери, състояние

Конструкцията на чешма Батальона е от различни каменни плочи, най-вече мрамор и варовик. Размерите на чешмата са 1,00 метър ширина и 1,50 метра

височина. Чешмата е поддържана и в много добро състояние. Посещава се често от местните жители.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене, твърда с по-високо съдържание на варовик, с постоянен дебит през цялата година. Дебит 15,000 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешмата е достъпна. Намира се обаче на самия край на гр. Белоградчик в посока с. Вещица, под нивото на републикански път III-1401 и не се вижда от него. От пътя до чешмата води пътека и стъпала с

тротоарни плочи. Изграден е метален парапет до стълбите и е поставен осветителен стълб.

Маршрут от общинска администрация

От Община Белоградчик - ул. Княз Борис I 6 се насочете на югоизток по ул. Княз Борис I към ул. „Константин Янев“ - 45 м, завийте наляво на ул. „Константин Янев“ - 82 м, завийте наляво на

път III-1401 – 700 м, местонаправлението ще остане отляво.

Легенди и разкази

Надписът на каменната плоча на чешма Батальона гласи:
Видинско околийско инженерство
Служба водоснабдяване
Изработена от наборите 1921 и 1922 година, в 15-ти пехотен ломски полк 1943г.

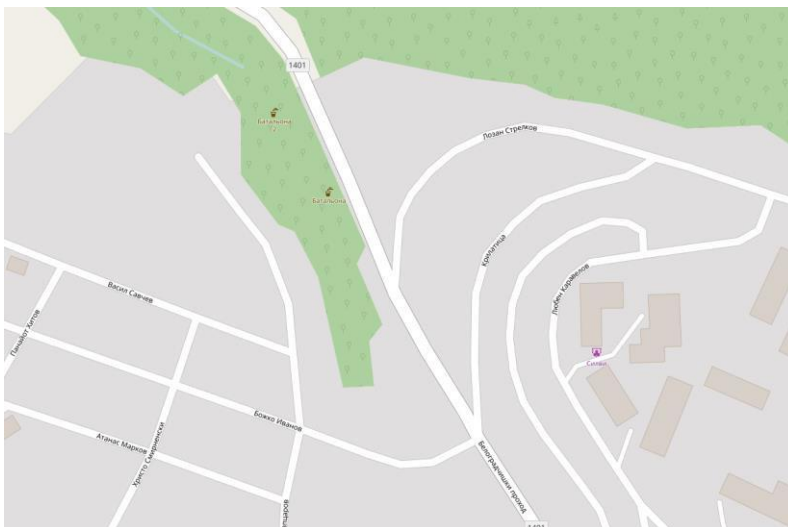

Любопитно

Още от османско владичество Белоградчик е имал сериозни проблеми с водоснабдяването, които през 1868г. са временно решени с керамичен тръбопровод от „Венеца“, благодарение на който градът е водоснабден и в махалите на града са построени чешми, а в центъра на града има два шадравана. След освобождението обаче селяни от село Върбовчец и съседни на Белоградчик села са разграбват тръбите и Белоградчик отново остава без вода. В края на ноември 1900г. Княз Фердинанд издава указ да се отпуснат средства за водопровод на Белоградчик и градът отново е водоснабден. Но през всичките тези години на безводие жителите на Белоградчик са разчитали на подпочвените води, някои от които са с добро качество. В града винаги е имало бунари (дори на главната улица) и няколко прочути чешми – Елезица, Батальонската чешма, Парка, Чачин камък, Долня, Субашин, от които населението е взимало вода за пиене и миене.

Близо до батальонската казарма през 1943г е изградена батальонската чешма. По време на Втората световна война армията не е искала да разчита на водопровода на града, който врагът е могъл да прекъсне лесно и да остави цялото население и армията без вода по време на война. Именно заради това видинското околийско инженерство и 15-ти пехотен Ломски полк от наборите 1921г. и 1922г. изграждат чешмата Батальона /батальонската чешма/ и в близост до нея чешма Батальона 2 /батальонска чешма 2/. Ако не знаете къде точно се намира, няма да я видите, защото тя не е нивото на земната повърхност, а до нея се стига по каменни стъпала в една изградена с камък кухня. В продължение на много десетилетия, когато градът е страдал от безводие, гражданите са се редили на опашки с дамаджани, кофи и котли пред чешмата.

A photograph of a small, rectangular concrete structure, possibly a drainage or water control device, partially obscured by dense, overgrown vegetation and vines. The structure is situated in a wooded area with a dirt path leading towards it.

Конструкцията на чешма Батальона 2 е от бетон. Размерите на чешмата са 0,65 метър ширина и 1,10 метра височина. Чешмата не е поддържана, обрасла е, но въпреки това е в добро състояние.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене, твърда с по-високо съдържание на варовик, с постоянен дебит през цялата година. Дебит 2,860 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешмата се намира на самия край на гр. Белоградчик в посока с. Вещица, под нивото на републикански път III-1401 и не се вижда от него. От пътя до чешмата водят стъпала с тротоарни плочи, които водят и до Батальона. От тях се завива надясно по земна пътека. Чешмата е достъпна, но трудно. Земната пътека, която води до нея не се чисти редовно и затруднява иначе не много труднодостъпния терен. Обрасла в растителност е, както пътеката до чешмата, така и самата чешма, което вероятно се дължи на близостта и достъпността на чешмата Батальона.

Маршрут от общинска администрация

От Община Белоградчик - ул. Княз Борис I 6 се насочете на югоизток по ул. Княз Борис I към ул. „Константин Янев“ - 45 м, завийте наляво на ул. „Константин Янев“ - 82 м, завийте наляво на

път III-1401 – 700 м, местонаправлението ще остане отляво.

1943г.

15-ти пехотен ломски полк
Командир полковник: Кехайов
Дом. Подполковник: Петков

Легенди и разкази

Надписът на каменната плоча на чешма Батальона гласи:

Елезица

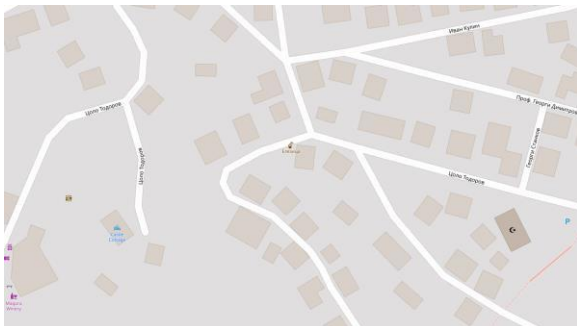
Друго име/старо име

Старата турска чешма, Св. Троица

Година на изграждане

По време на османското владичество, реставрирана на 15.06.1924г. с ново наименование „Св. Троица“

Актуална снимка

Местоположение

На ул. „Поручик Чолаков“, до ул. „Цоло Тодоров“ № 20, град Белоградчик.

GPS координати

43°37'28.8"N 22°40'42.9"E

43.624654, 22.678574

Конструкция/вид, размери, състояние

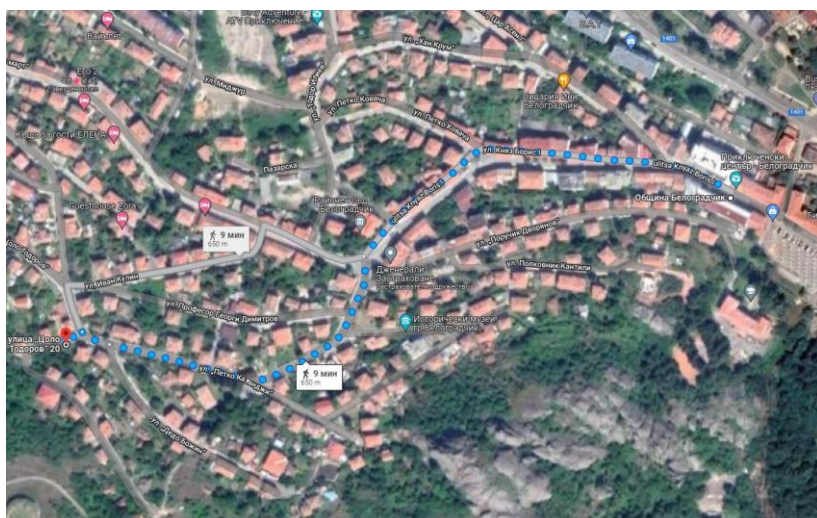
Конструкцията на чешма Елезица е каменна от варовик и речен камък. Чешмата няма корито, а водата тече по тротоара и се оттича в отводнителна шахта. Елезица има един чучур от старо време, който е на височина 1,40 метра от земята и е със слаб дебит. Поради това във времето се е наложило да се монтира втори на височина 30-40 см. от земята, който представлява съвременна канелка с кран. Размерите на чешмата са 2,00 метра ширина и 2,00 метра височина. Чешмата се поддържа, понякога е частично обрасла в растителност, но е в добро състояние.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене, въпреки че местните жители не я предпочитат. Разказват, че преди много години имало жител, който гледал животни в близост до водоприхващането на чешмата и замърсил водата, поради което години след като не гледа животни хората от Белоградчик не я предпочитат. Дебитът на водата от горния чучур е 0,900 литра в минута, а на канелката 13,350 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Най-леснодостъпната чешма в град Белоградчик. Намира се на тротоара на ул. „Поручик Чолаков“ до ул. „Цоло Тодоров“ № 20. Самата чешма може да бъде объркана с оградата на близката къща.

Маршрут от общинска администрация

От Община Белоградчик - ул. Княз Борис I 6 се насочете на северозапад по ул. Княз Борис I към ул. Цар Асен - 350 м, завийте леко наляво при ул. „Трети март“ - 150 м, продължете по ул. „Петко Казанджи“ - 120 м, продължете по ул. „Лило Панов“ - 25 м,

завийте наляво на ул. Поручик Чолаков - 16 м, местонаправлението ще остане отляво - ул. „Цоло Тодоров“ 20.

Легенди и разкази

„Срещу къщата на Бугарите и редом с къщата на баба ми Цвета бе най-старата турска чешма Елезица. Не ни даваха да пием вода от тази чешма – имало „гуша“. Много ме беше страх от тази гуша – представях, че това е някакво дълго и слизесто животно, което, ако пиеш вода, ще ти влезе в корема и ще те умори.“ - Б. В. ТОШЕВ. Според други местни жители „гуша“ имало в друга чешма, която днес не съществува, а водата от Елезица била „хубава вода, но едва църцори“.

Любопитно

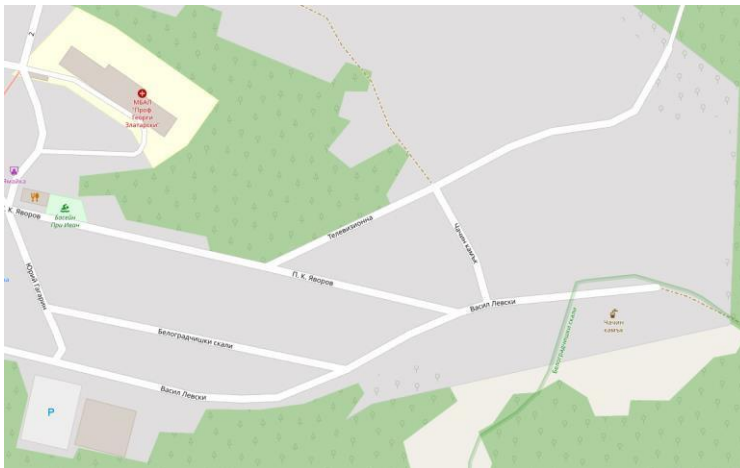
По времето на османското владичество чешмата се е намирала в турската махала в близост до джамията и е била „благоструйната чешма Елезица, където подредени в редица котли и стомни чакаха своя ред ...“, но в по-ново време в околността на водоприхващането на чешмата се отглеждали животни – крави, овце и свине, вследствие на което водата била замърсена и от тогава жителите на Белоградчик не я предпочитат за пиене.

Чачин камък

Година на изграждане

По време на османското владичество.

Актуална снимка

Местоположение

До ул. „Васил Левски“ в посока скалната площадка със светилище, на 90 метра от разклона с ул. „Чачин камък“ вдясно по пътеката и стълбите от тротоарни плочи.

GPS координати

43°37'29.4"N 22°41'46.4"E
43.624825, 22.696207

Конструкция/вид, размери, състояние

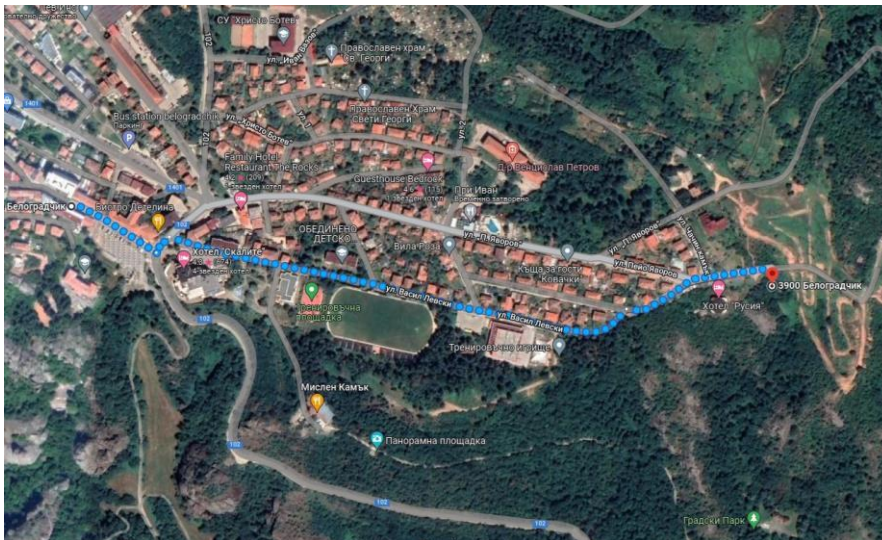
Конструкцията на самата чешма Чачин камък е изградена от червен камък от Белоградчишките скали. Около чешмата са обособени стени и места за сядане от камъни и тротоарни плочи. Коритото ѝ е вдълбано в земята, а оттичането е подземно. Има два чучура, по-високо разположеният от които е не функциониращ, а другият е от по-ново време в кран. Размерите на чешмата са 1,40 метра ширина и 1,50 метра височина. Чешмата се поддържа и е в много добро състояние. Посещава се често от местните жители.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене – мека и предпочитана от жителите на град Белоградчик. Висок дебит през цялата година. Дебит 10,900 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешмата се намира в непосредствена близост, но извън населеното място. Намира се под равнището на пътя и не се вижда от него. Достъпът до нея е от ул. „Васил Левски“ по пътека и стъпала, направени с тротоарни плочки. Леснодостъпна е с изградена инфраструктура.

Маршрут от общинска администрация

От Община Белоградчик - ул. Княз Борис I 6 се насочете на югоизток по ул. Княз Борис I към ул. „Константин Янев“ - 120 м, завийте наляво на път 102 - 26 м, завийте надясно на

ул. Васил Левски - 600 м, завийте надясно, за да останете на ул. Васил Левски – 190 м, местонаправлението ще остане отдясно.

Любопитно

Чешмата е кръстена на едноименното скално светилище „Чачин камък“, в чиято местност се намира. То е култов обект с неопределена до момента функция. Обектът е разположен върху стръмни оголени скали. Регистрирани са скално изсечени ритуални кладенци, слънчеви кръгове и стъпала. В скалите има издълбани различни символи за които има и твърдения че са от по-ново време. Мястото не е изследвано официално и се чуват различни теории – от светилище за прераждане до извънземни.

Парка

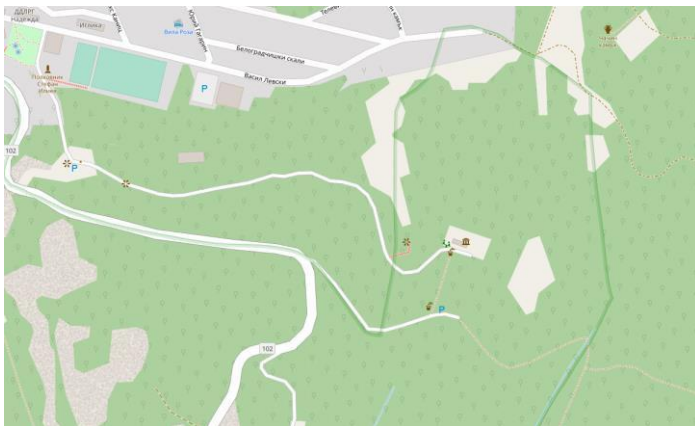
Друго име/старо име

На парка

Година на изграждане

На същото място е имало чешма още по време на османското владичество. Сегашната чешма е изградена между 30-те и 50-те години на 20-ти век.

Актуална снимка

Местоположение

В градския парк, в близост до природонаучния музей.

GPS координати

43°37'17.0"N 22°41'44.5"E
43.621388, 22.695687

Конструкция/вид, размери, състояние

Конструкцията на сегашната чешма Чачин камък е от бетон. Около нея са запазени каменни зидове от по-старо време, направени от варовик. Коритото ѝ е вдълбан в земята камък, а оттичането подземно. Пред чешмата е облагородено с тротоарни плочи. Има един метален чучур със свободно течаща вода. Размерите на чешмата са 1,30 метра ширина и 1,50 метра височина. Чешмата се поддържа и е в много добро състояние. Посещава се често от местните жители.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене – мека и предпочитана от жителите на град Белоградчик. Висок дебит през цялата година. Дебит 6,860 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешмата се намира в градския парк, който на практика е извън населеното място. Може да бъде достигнато до нея пеша от крайния квартал „Чачин камък“ по пътека, водеща до природонаучния музей, а най-леснодостъпна е с автомобил или пеша по републикански път III-102 в посока село Извоз, на 800 м от края на града се поема наляво по недобре поддържан асфалтиран път, който води до самата чешма. Чешмата Парка е леснодостъпна е с изградена инфраструктура.

Маршрут от общинска администрация

От Община Белоградчик - ул. Княз Борис I 6 се насочете на юго-изток по ул. Княз Борис I към ул. „Константин Янев“ - 120 м, завийте надясно на път 102 – 800 м,

завийте наляво – 230 м, местонаправлението ще остане отляво.

Любопитно

Чешма Парка или още както я наричат местните жители „На парка“ е една от емблематичните чешми за град Белоградчик, които са били изключително ценни в десетилетията на безводие в града. По-възрастните местни жители разказват, че едно време около нея /това и местността на природонаучния музей в града/ са се гледали различни животни – елени, сърни, кошути и други под. Именно чешма Парка е била източникът на вода за нуждите на животните. Дадже, когато са преустановили гледането на животни в местността, са оставили препарирана сърна да напомня за тези времена.

Субашин

Друго име/старо име

Субаша, Субашин чешма

Година на изграждане

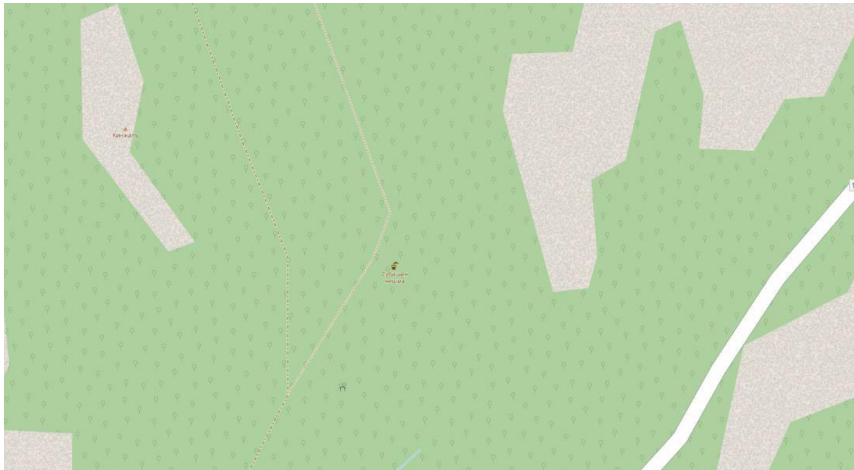
Данни за точната година на изграждане на чешмата Субашин не могат да се открият, но чешмата е изградена по време на османското владичество преди повече от 200г.

Актуална снимка

Субашин чешма около 1935г.

Местоположение
В Белоградчишките скали, в близост до скалното образувание „Божията майка“.

GPS координати
43°37'03.5"N
22°41'21.0"E
43.617631, 22.689161

Конструкция/вид, размери, състояние

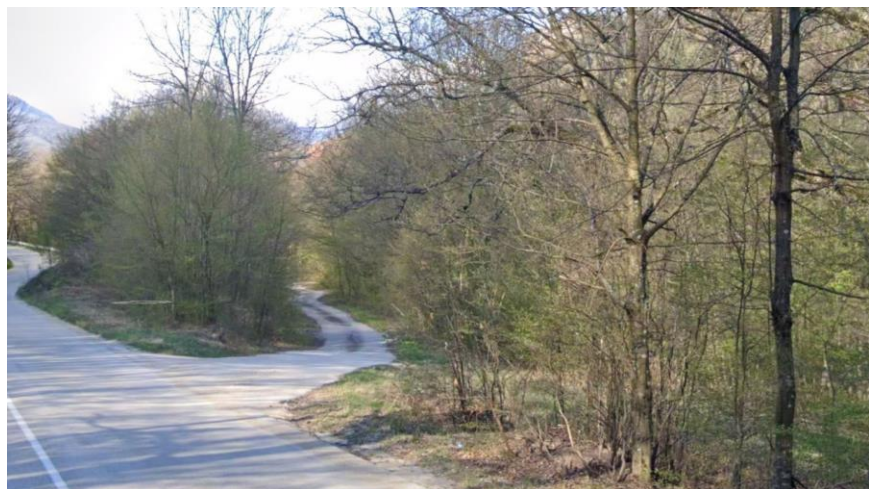
Конструкцията на Субашин чешма е каменна, изградена от камъни от Белоградчишките скали. С такива камъни са правени и подпорни стени около чешмата. По-късни реставрации на чешмата са правени с варовикови камъни, а ремонтите от на-ново време с бетон и облицовка от каменни плочи. Коритото ѝ е направено от бетон и някога е било облицовано с каменни плочи, които в момента липсват. Оттичането ѝ в непосредствена близост до чешмата е подземно. Има един функциониращ чучур със свободно течаща вода. Размерите на чешмата са 4,00 метра ширина и 1,40 метра височина. Чешмата не е добре поддържана, частично разрушена, местността е обрасла, а дебитът ѝ е много слаб. Посещава се от местните жители.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене – мека и предпочитана от жителите на град Белоградчик. Много слаб дебит, след като е разбивана и разкопавана преди около 20 години. Дебит 0,400 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

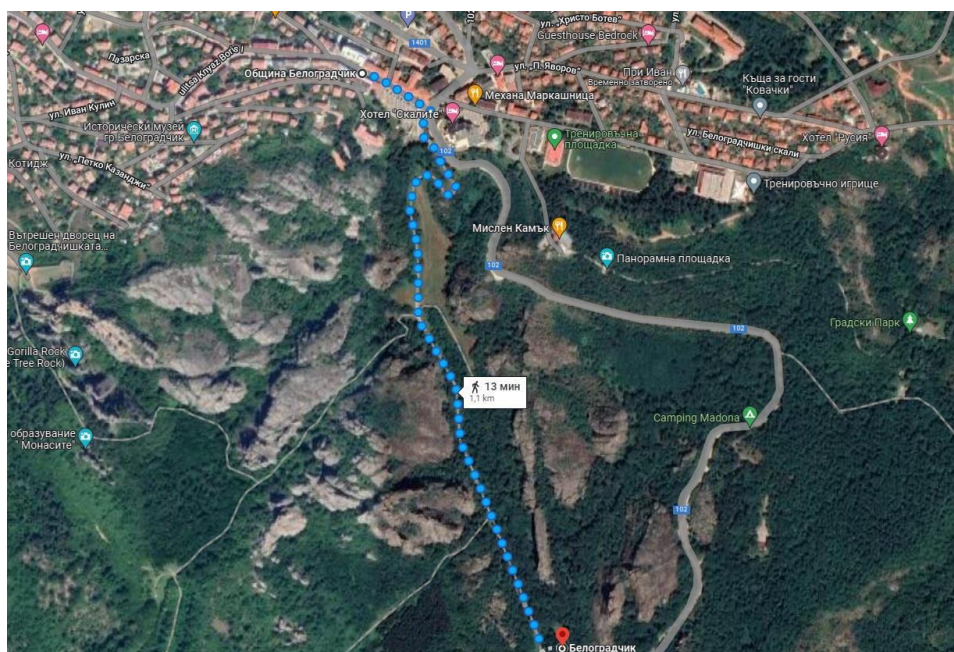
Субашин чешма се намира в самите Белоградчишки скали. На практика се намира извън града. До нея може да бъде достигнато пеша и с автомобил. Пеша може да се стигне по стълби срещу читалището,

които водят до поляна пред самите скали. От там по добре оформен черен път след по-малко от 1 км се стига до полянката на Субашин чешма. С автомобил

може да се стигне по републикански път III-102 в посока село Извоз, на 2700 м от края на града се поема надясно по асфалтиран път, а след 200 м се завива надясно по черен каменен път, който води до полянката над чешмата вдясно от пътя. До самата чешма се стига по горска пътека в дъното на поляната вляво.

Горската пътека до Субошин чешма

Маршрут от общинска администрация

От Община Белградчик - ул. Княз Борис І 6 се насочете на югоизток по ул. Княз Борис І към ул. „Константин Янев“ - 120 м, завийте надясно при път 102 – 1000

м, местонаправлението ще остане отляво

Легенди и разкази

Легенда №1

Легендата от стари времена разказва ни за "Субашин чешма", как нейната, горчивата вода, превърнала се в бисерна слъза.

Живял разбойник с името Дервиш, злодей известен с вълчи нрав свадлив, що скитал сам из Стара планина и дебнел всяка божия душа.

Богатия убивал за пари. Бедния... навек да замълчи. Тъй страх вселявал той, опиянен от злото. И живеел ден за ден.

Но минали години... Остарял. В роден дом да иде... не посмял. Затуй отседнал в края на града в колиба бедна... до една чешма. А пък чешмата... със пелин вода, горчива и отровна тя била, щом пийнел някой, падал на мига, от болест поразен, а не с ръка.

Но в ден случаен... двама мъдреци отишли при Дервиш и му рекли, че той навек ще бъде опростен, погуби ли по-грешен, озлобен. И белег за това ще е чешмата, щом бликне чиста, дар ще е, отплата за стореното Божие добро - живот спасил от дяволското зло. Не им повярвал тоз разбойник стар, нали си знаел, как е той живял, как камък му е станало сърцето, без капка обич... от гнева превзето.

Минавали годините така, течало времето като река, но странникът край бедната колиба от тежки мисли нивга не заспивал.

Но ето че, в късна нощ една, на златна есен с грейнала луна, дочул злодеят силен конски тропот и жален глас, що молел се за помощ. Видял и конник стиснал в ръце, уплашено до смърт едно дете. Сърце му затуптяло закърняло. Пробудила се милостта заспала. Скочил бързо. Ятагана грабнал. Без да мисли, яростно замахнал. Острието светнало в нощта. Търкулнала се в пръстта глава.

"Извърших грях!" - изплакал той наум. "Но пък спасих детето от зулум!" В тоз момент погледнал към чешмата и ахнал. Струя бликала чудата. Невярващ хукнал. Дланите измил, а после устни жадни залепил към бисерната течност, тъй позната, която му пречистила душата. "Субашин! Сладка, хубава вода! - мълвял нещастникът. "О, чудеса! Най-послед, значи, съм простен и мога да склопя очи спасен! "

Автор: Таня Мезева

Легенда №2 - Ученичката - Георги Попов

Тоя ден младият дервиш Абдията беше неспокоен. Дори в молитвите си към аллаха не виждаше друго освен нейния образ. И аллах сякаш се беше отказал от него. Похлупил очи към земята, мисълта му бягаше по алеята за горския извор към шубраците на Любовния камък. Устните му механически и захласнато мълвяха някаква молитвена наустница, но в жарещия му поглед се мяркаше тя — ученичката от килийното училище на гърбавия даскал. Такава, каквато я познаваше, каквато я срещаше по чаршията и горе на камъка, където тя се виждаше всяка вечер с един младеж. Заруменялото светло лице, от което усмивката не слизаше, трапчинките на розовите бузи, разплетените коси, сресани на път, облите скули, изопнатият сукман, тя, дъщерята на Станоя коюмджията, който държеше дюкян на пазарската улица, не излизаше от ума му.

А молитвеният дом не беше далеч от килийното училище. Делеше ги само малкият сокак. И Абдията, седнал на пейката под големия орех в празните сутрешни часове, чуваше високия гърлен глас на гърбавия даскал, който учеше децата, вслушваше се в шума, който идваше от школото, и в почивките между часовете, чуваше гласове, като при разроен пчелен кошер.

Понякога в малката джамия на текето в сънна унесеност го приспиваше словото на хаджията. До него в умна замисленост и молитвена преданост слушаха наредени и другите братя дервиши Мекуш, Мустафа, Кабул, Юсуф и още други с големи бели кауци на главите, коленичили в молитвено бдение ...

— Аллах, аллах, хай ярапим аллах ...

— Чок шей — мислеше той, но мисълта му бягаше там, горе, към онзи усамотен камък, където беше видял Латинка — школничката от килийното училище да се гуши в пазвите на момъка и да разменя ласките си със сина на Бино казанджията.

Този ден той не успя пет пъти да измие очите, ушите и нозете си и толкова пъти се моли на аллаха. Мисълта му беше заета другаде. И след Акшам намаз той дебнеше да се отскубне от високата ограда на текето и да отиде там, в гъстия шубрак при Любовния камък. Слушаше потайните слова на влюбените, гледаше с пламнали бузи и кръвта му биеше по слепоочието, сякаш ще потече по гладкото му чело. Дебнеше ги като звяр, който чака газелата на водопой, а в погледа му, див и несвястен, беше изписано бяс и похотливост.

Безсилен беше да направи нещо повече и това го влудяваше. Левент беше Милотин, с широки плещи и здрави ръце, мечка да хване, ще я събори. А той Абдията, беше нисък слаб и кощияв младеж.

„Аллахън иши — мислеше той. — Щом не може така, хитростта ще помогне.” И той на другия ден се запъти право при каймакамина на града. Наклевети невинния младеж в бунтарски сплетни, за които синът на Бино казанджията не беше и помислил.

— Бунтува хората от църковната махала, каймакам ефен ди, срещал се с хората от дружината на хайдут Велко, хули аллаха и дига гяурската си глава срещу свещения ни падишах ...

Още същия ден Милотин беше запрян в кумбите на крепостта — влажни, тъмни и неприветливи.

— Може и да го пуснат - мислеше Абдията, - но тази вечер Латинка ще бъде моя. Вечерта, когато луната показваше бледия си лик над Венеца и меката светлина обля студените скали, Латинка се отправи за срещата със своя любим горе на усамотения Любобен камък. Но вместо любимият из шубраците изскокна, като дявол из въртоп, преоблеченият дервиш. Той впи ръце в младата й плът, но тя с един замах се откопчи от нечистите му ръце и с разкъсана блуза полетя като стрела към панаирската ливада. Абдията, разгневен и настървен, хукна след нея. Широката му дреха се мяташе по драки и шубраци, парчета се късаха от халата, но можеше ли да стигне подгонена сърна? Докато той прекосяваше ливадата, девойката беше стигнала пред изправените скали. Грохнала от умора и уплаха, сърцето й биеше сякаш ще изхвъркне от младежките гърди. Но друг из-

бор нямаше. С продрани нозе, с оросено от кръв лице, издраскано от шипки и глогинки, тя започна да се катери между процепите на отвесните скали. С тряскава бързина хващаше треви и шубраци, ронеха се камъни под ръцете ѝ, но тя бързаше да изкачи скалата и да се скрие в затулената пещера. А беше чувала, че горе по скалите в задънена хралупа живееше отколе мечка стръвница ... „Но по-добре мечка стръвница да ме разкъса, отколкото да се гаври с мен разбесуваният дервиш” — мислеше уплашената девойка.

Опряна на скалите, с разтуптяно сърце, задъхана и бледа, с последни усилия тя прехапа ръба на скалата и отмаляла се отпусна върху площадката. А под нея пропадта зееше като отворен кладенец... Едва се съвзела, тя чуваше, че отдолу дервишът напирва, шумоли между драките и с усилия се катери по скалата ... Но в този момент, когато дигна глава, Латинка с ужас забеляза, че срещу нея, като сянка се провира между камъните и дървесата огромното туловище на мечката стръвница. Дали беше подушила човешкия мирис на младата плът или случайно минаваше? Но щом зърна девойката, от уплаха или що, мечката се изправи с целия си ръст и ревна така, че цялата околност потрепера.

Вледеняващи тръпки полазиха по тялото на Латинка. В страха и изумлението си тя с отчаяние прошепна:

— Боже, смили се... превърни ме в камък... Зад мене е дервиш, отпред мечка ме дебне...

Повече нищо не можа да каже... защото в ти миг чудото стана. Всичко наоколо сякаш с един замах св вкамени. Замря сърцето на девойката с поглед, отправен към светналия град, откъдето чакаше Милотин да дойде на помощ. Дервишът също се превърна в камък, така както беше спрял до изправената скала. А мечката в целия си ръст и до ден днешен стои като паметник над дефилето.

Когато пуснаха невинния момък от крепостта Хумба и той научи за нерадостната участ на своята любима, заплака и сълзите му като две бистри струи потекоха като прохладно изворче из дефилето. Там чешма се изгради и от чучура рукох бистри като сълзи чудотворни води.

От този момент чешмата се помни с най-хубавата вода наречена Субашин (истинска) вода...

От този ден, накрай Белоградчик, пътници поспрели и за миг отпиват сладка, бисерна вода от каменната "Субашин чешма".

Любопитно

Сред местните жители още се носят истории, че Субашин чешма крие в градежа си ценно имане от турски времена. Според други, когато през 1878г. турците напуснали крепостта скрили златно съкровище в чешмата. Преди 15-20 години иманяри разрушили част от чешмата и правили разкопки до нея в търсене на златото. Според някои от местните жители, намерили такова. Тези иманярски набези прекъснали „жилката“ на чешмата и тя намалила значително своя дебит. Години наред местната власт се опитвала да възстанови дебита на водата, но това така и не било постигнато напълно.

КУЛА

Селската чешма

Друго име/старо име

Селски кладенец

Година на изграждане

Данни за точната година на изграждане на първата Селска чешма на това място не могат да се открият, но чешмата е изградена по време на османското владичество. Каменната конструкция е изградена през 1895 година.

Актуална снимка

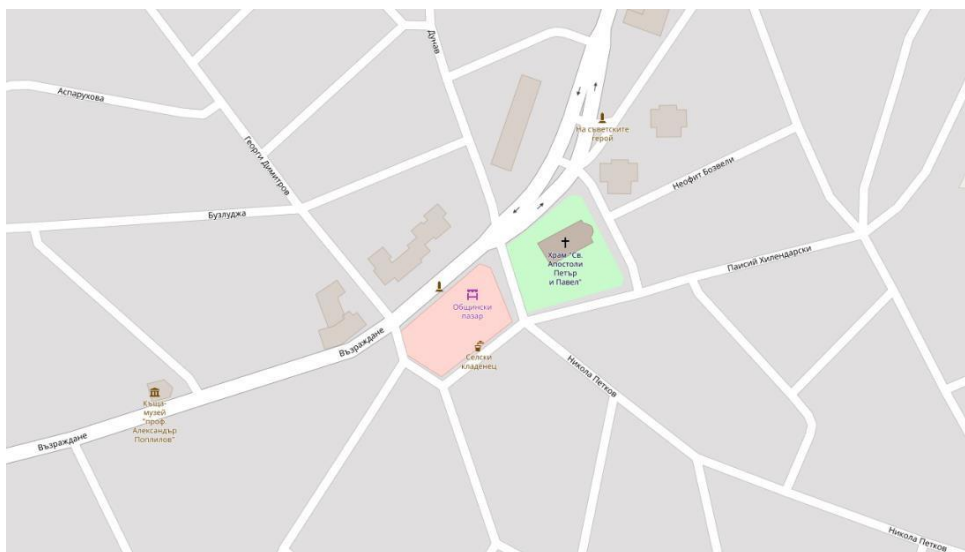

Селската чешма през 1937г.

Селската чешма около 1900г.

Местоположение

Селската чешма се намира на външната стена на общинския пазар на ул. „Отец Паисий Хилендарски“ между ул. „Стефан Караджа“ и ул. „Никола Петков“.

От ул. „Стефан Караджа“ и ул. „Никола Петков“ има подстъпи към чешмата от бетонни стълби.

GPS координати

43°53'14.5"N 22°31'18.2"E

43.887359, 22.521727

Конструкция/вид, размери, състояние

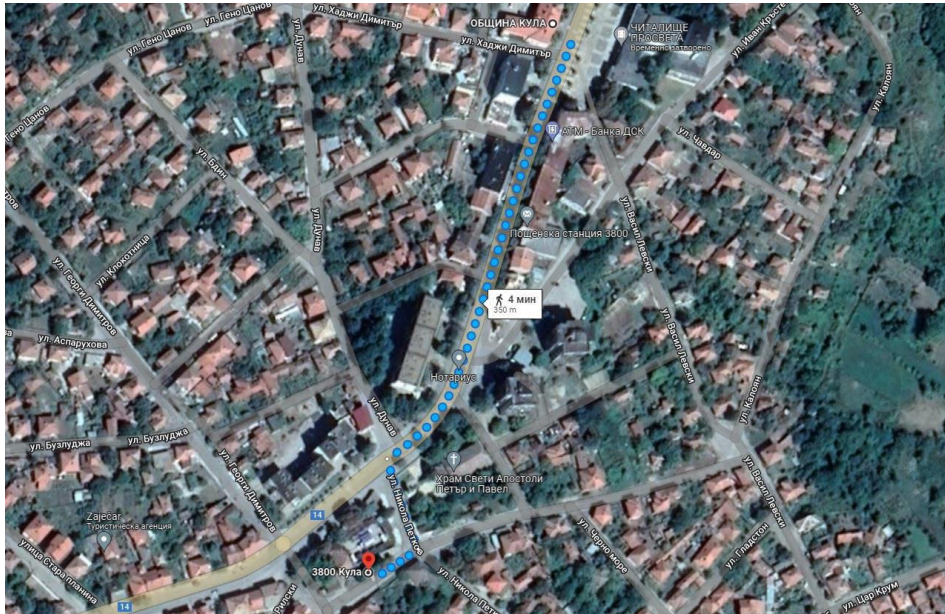
Конструкцията на Селската чешма е изградена от варовикови камъни. Чешмата е съградена на каменна стена. Размерите на чешмата са 2,50 метър ширина и 6,00 метра височина. Постоянно действащи са 4 бронзови чучура. Чешмата е поддържана и в много добро състояние. Посещава се често от местните жители.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене, мека, с постоянен дебит през цялата година. Дебит на всеки от чучурите, както следва: първи - 4,740 литра в минута, втори - 7,790 литра в минута, трети - 4,410, четвърти – 2,010 литра в минута. Според някои местни източници водата е минерална и има лечебни свойства.

Достъпност

Селската чешма е много леснодостъпна. Намира се от външната страна на една от стените на общинския пазар на гр. Кула откъм ул. „Отец Паисий Хилендарски“. Преди години поради намаляване на дебита на чешмата, същата е изкопана по-дълбоко и изградена по-ниско, поради което в настоящия момент не се виждат коритото и чучурите ѝ от ул. „Отец Паисий Хилендарски“, а само каменната конструкция на чешмата с орнаментите. До самата чешма се стига по бетонни стълби от две места - от ул. „Стефан Караджа“ и от ул. „Никола Петков“.

Маршрут от общинска администрация
От Община Кула - ул. Възраждане 38 се насочете на юг по ул. Възраждане/ път 14 към ул. „Хаджи Димитър“ - 280 м, завийте наляво на ул. „Никола Петков“ - 56 м, завийте надясно

– 31 м, местонаправлението ще остане отдясно.

Легенди и разкази

Според по-възрастните местни жители в градежа на чешмата е вкопано злато, през което минава водата и така става лековита. Такава била и традицията във времената, когато е изграждана чешмата. Днес в потвърждение на това поверие са остана ли и следи от опити да се пробие каменната плоча с надписа на Селската чешма. Няма информация дали иманярите са намерили нещо, също така дали настоящата плоча е първоначално съградената.

Любопитно

Любопитен факт е, че местните жители в град Кула наричат чешмите си кладенци. Според някои от тях „чешмата“ трябва да има край, а „свободно течащата вода“ е от „кладенец“.

През далечната 1829 година за строителството на Първото училище в Кула, което

е открито в дома на свещеника Петър, като основен източник на вода е използвана Селската чешма. За целта е изграден уникален канал, по който водата е доведена до самия строеж.

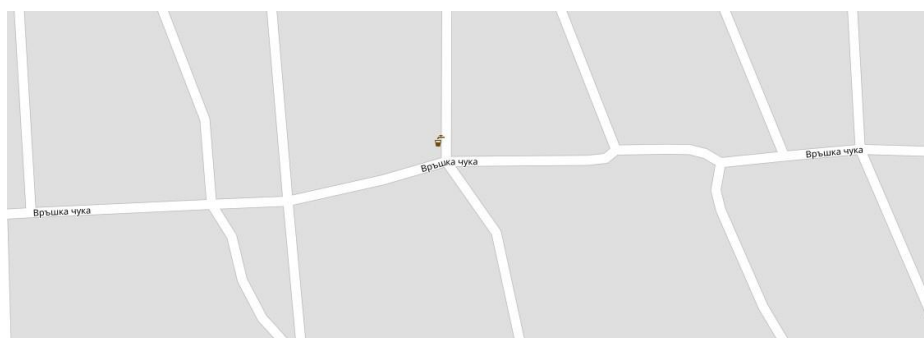
Чешма на ул. „Връшка чука“

Година на изграждане

От надпис на чешмата е видно, че е изградена през 1927г. от Община Кула. Няма данни дали преди това е имало чешма на това място.

Актуална снимка

Местоположение

Чешмата се намира на ул. „Връшка чука“ на 25 м от ул. „Цар Симеон“.

GPS координати

43°53'03.9"N 22°31'04.3"E
43.884424, 22.517856

Конструкция/вид, размери, състояние

Конструкцията на чешмата е изградена от варовикови камъни. По късно чешмата е ремонтирана от Община Кула и основните и елементи са бетонирани и измазани. Самата чешма е изградена ведно с каменна подпорна стена от двете ѝ страни. Размерите на чешмата с подпорните стени са 7,00 метър ширина и 1,40 метра височина, а без подпорните стени са 1,20 метър ширина и 1,40 метра височина. Чешмата има един чучур. Теренът около чешмата не е много добре поддържан и е обрасъл. Посещава се често от местните жители.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене, но е твърда. Дебитът на чешмата е 4,880 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешма е много леснодостъпна. Намира се на самата ул. „Връшка чука“ и е достъп до нея има с автомобил, количка или пеша.

Маршрут от общинска администрация

От Община Кула - ул. Възраждане 38 се насочете на юг по ул. Възраждане/ път 14 към ул. „Хаджи Димитър“ - 600 м, завийте наляво на ул. „Цар Симеон“ - 270 м, завийте надясно – 26 м, местонаправлението ще остане отдясно.

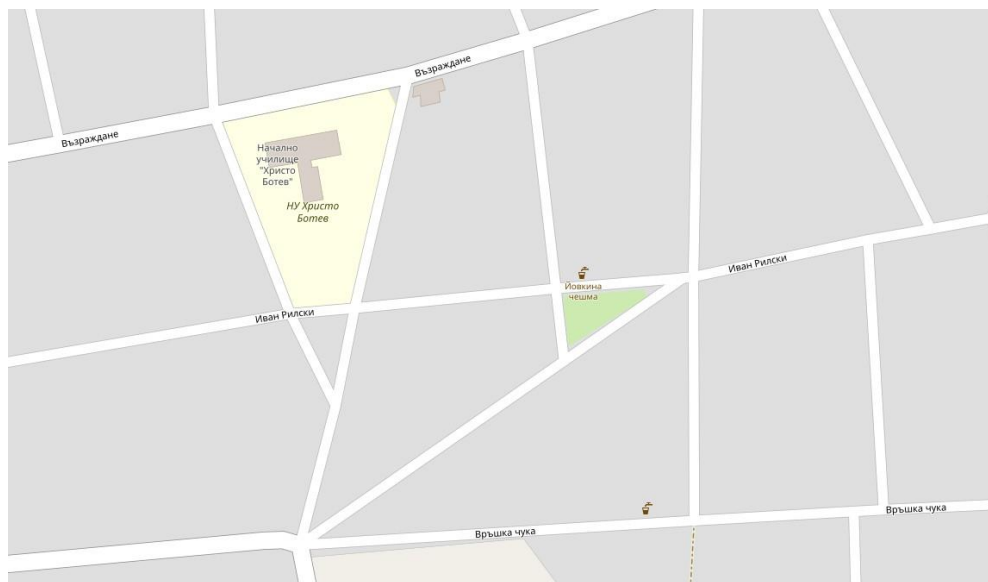

Йовкина чешма

Друго име/старо име

Ванчовия кладенец

Актуална снимка

Местоположение

Йовкината чешмата се намира на ул. „Иван Рилски“ на кръстовището с ул. „Мусала“.

GPS координати

43°53'07.7"N 22°31'02.8"E

43.885473, 22.517446

Конструкция/вид, размери, състояние

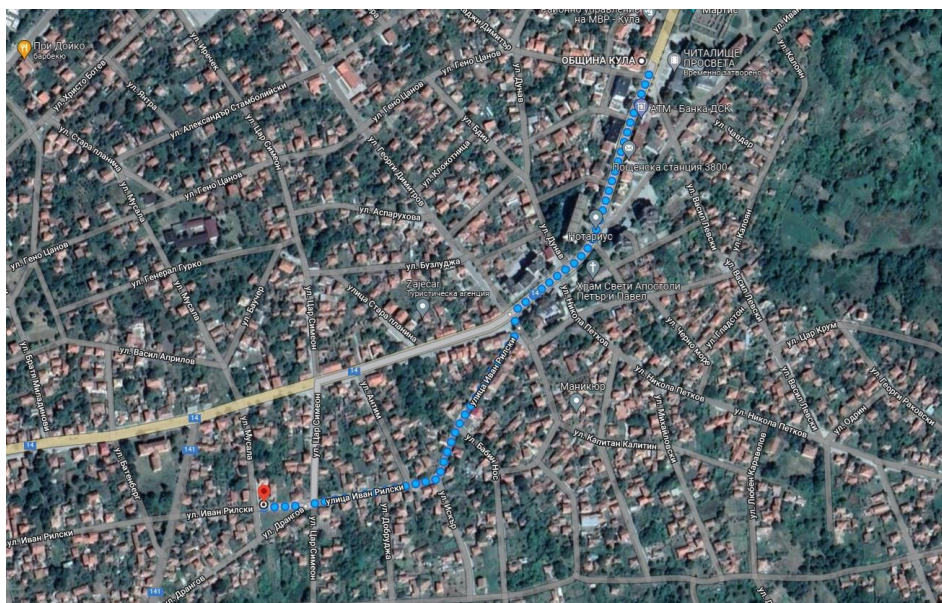
Йовкината чешма е изградена от варовикови камъни. По късно чешмата е ремонтирана от Община Кула и е изградено корито от стоманобетон. Самата чешма е изградена ведно с каменна подпорна стена от двете ѝ страни на външната страна на каменна стена на сграда от съседния имот. Размерите на чешмата с подпорните стени са 3,20 метър ширина и 2,00 метра височина, а без подпорните стени са 1,60 метър ширина и 2,00 метра височина. Чешмата има два чучура. Теренът около чешмата е добре поддържан, настилка е от бетон. Посещава се често от местните жители.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене. Дебитът на двата чучура на чешмата е както следва: първият - 3,510 литра в минута, вторият – 8,340 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешма е много леснодостъпна. Намира се на самата ул. „Иван Рилски“, на кръстовището с ул. „Мусала“. Достъпна е с автомобил, количка или пеша.

Маршрут от общинска администрация
От Община Кула - ул. Възраждане 38 се насочете на юг по ул. Възраждане/път 14 към ул. „Хаджи Димитър“ - 350 м, завийте наляво при ул. „Георги Димитров“ - 19 м, завийте на-

дясно на ул. „Иван Рилски“ – 400 м, местонаправлението ще остане отдясно.

Любопитно

Нарича се така, тъй като водата идва от двора на Йовка. Известен е и с името Вачовия кладенец. Водата е изведена надолу към друга чешма.

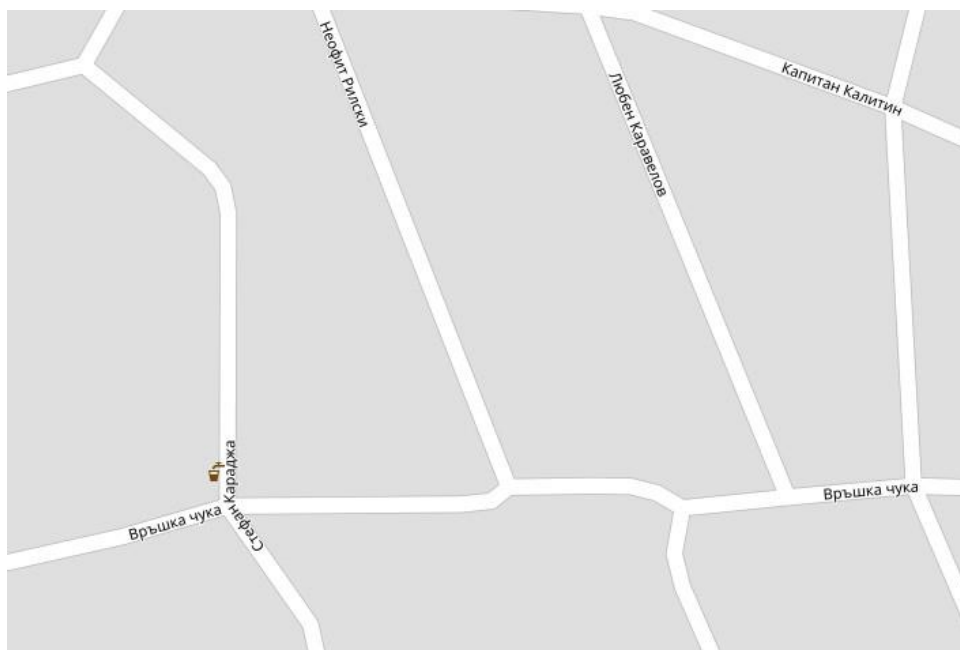
Мильовата чешма

Актуална снимка

Карта на местоположението

Мильовата чешмата се намира на ъгъла на ул. „Стефан Караджа“ и ул. „Връшка чука“.

GPS координати

43°53'05.2"N 22°31'19.4"E
43.884763, 22.522045

Конструкция/вид, размери, състояние

Мильовата чешма е изградена от варовикови камъни. По късно чешмата е ремонтирана от Община Кула и е изградено корито от стоманобетон. Самата чешма е изградена ведно с каменна подпорна стена от двете ѝ страни с трапецо-

видна П-образна форма. Размерите на чешмата с подпорните стени са 6,00 метър ширина и 1,00 метра височина. Чешмата има един чучур. Теренът пред чешмата е бетониран, но растителността от съседните дворове покрива чешмата. Посещава се от близките местни жители.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

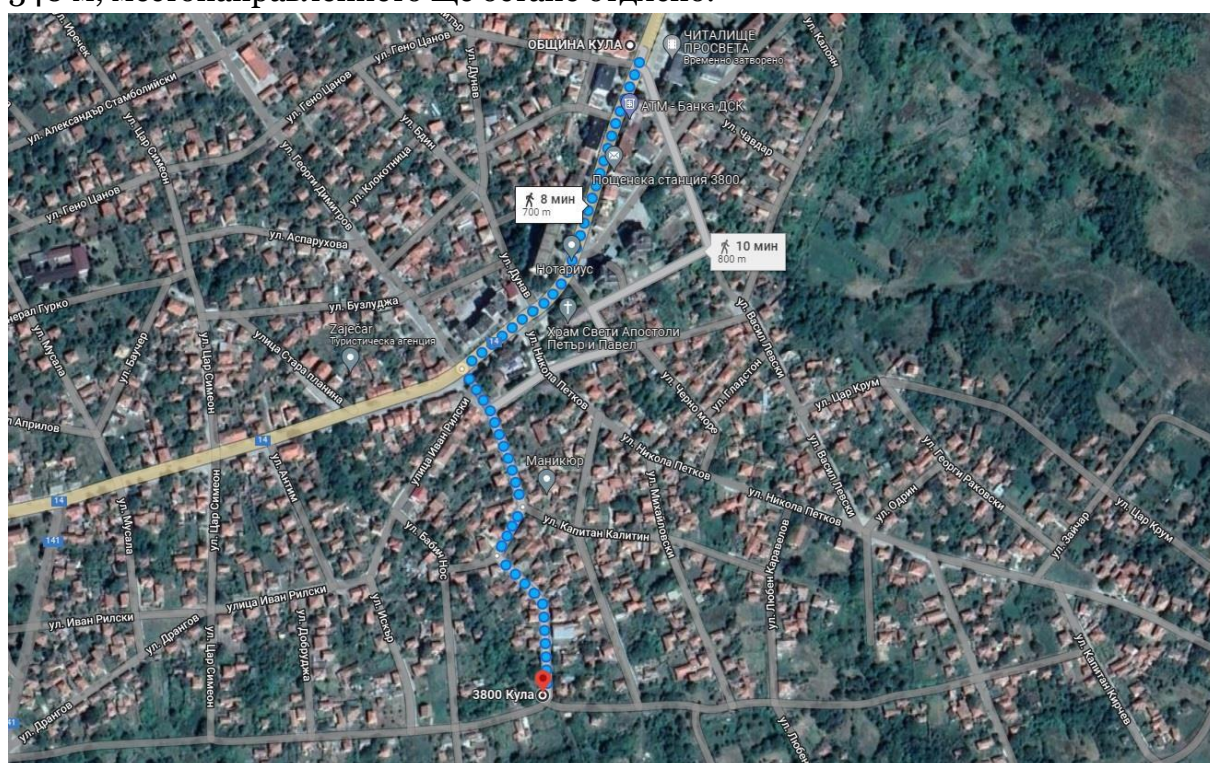
Водата е годна за пиене, но въпреки това местните жители не я предпочитат за пиене, а я ползват за поливане и животни. Дебитът на чешмата е 9,200 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешма е леснодостъпна. Намира се на ъгъла на ул. „Стефан Караджа“ и ул. „Връшка чука“. Достъпна е с автомобил, количка или пеша, въпреки стръмната ул. „Стефан Караджа“.

Маршрут от общинска администрация

От Община Кула - ул. Възраждане 38 се насочете на юг по ул. Възраждане/ път 14 към ул. „Хаджи Димитър“ - 350 м, завийте наляво на ул. „Стефан Караджа“ - 340 м, местонаправлението ще остане отдясно.

Любопытно

Тъй като чешмата нямала име, местните жители я кръстили на живущия в съседство дядо Мильо и така до ден днешен е позната Мильовата чешма.

Чешмата до ветеринарната лечебница

Актуална снимка

Местоположение

Чешмата до ветеринарната лечебница се намира на ъгъла на ул. „Васил Левски“ и ул. „Никола Петков“.

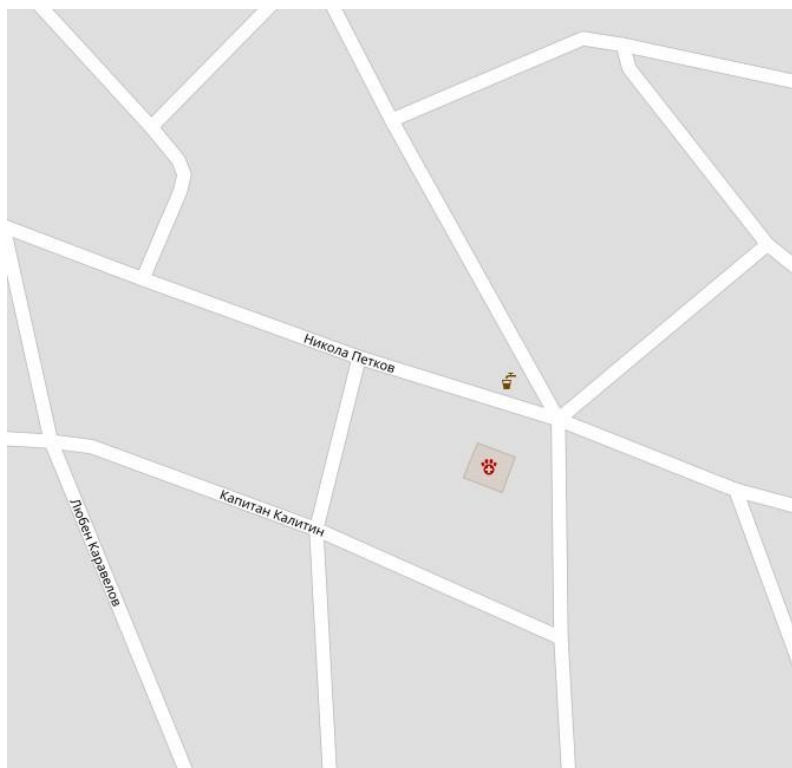
GPS координати

43°53'10.6"N 22°31'31.9"E
43.886285, 22.525539

Конструкция/вид, размери, състояние

Чешмата до лечебницата е изградена от варовикови камъни. Коритото и е под земното равнище, а оттичането подземно. Чешмата е изградена на

външната стена на оградата на близката къща, която от своя страна е изградена от камък и бетон. Размерите на чешмата са 1,10 метър ширина и 1,30 метра ви-

сочина. Чешмата има един чучур. Теренът около чешмата е добре поддържан. Посещава се често от местните жители.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

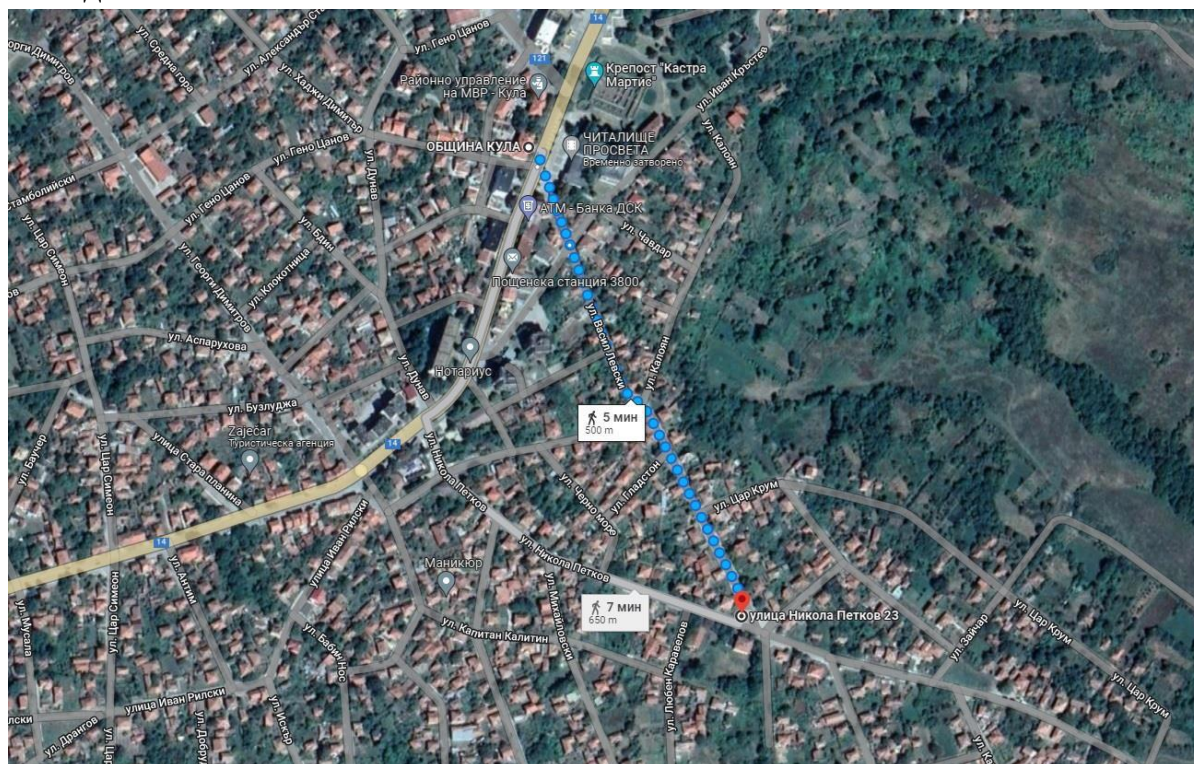
Водата е годна за пиене. Дебитът на чешмата е 13,850 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешма е много леснодостъпна. Намира се на ъгъла на ул. „Васил Левски“ и ул. „Никола Петков“. Достъпна е с автомобил, количка или пеша. Теренът около чешмата е с тротоарни плочи в много добро състояние.

Маршрут от общинска администрация

От Община Кула - ул. Възраждане 38 се насочете на юг по ул. Възраждане/ път 14 към ул. „Хаджи Димитър“ - 15 м, завийте наляво при ул. „Хаджи Димитър“ - 80 м, продължете по ул. „Васил Левски“ – 400 м, местонаправлението ще остане отъясно.

Любопитно

Според някои местни жители водата за Чешмата на ветеринарната лечебница е прекарана с тръба от чешмата Турски кладенец.

Чешмата в парка

Година на изграждане

1927г.

Актуална снимка

Местоположение

Чешмата се намира в парка до крепостта „Каста Мартис“ на 50 м източно от нея.

GPS координати

43°53'28.0"N

22°31'31.2"E

43.891110, 22.525336

Конструкция/вид, размери, състояние

Чешмата в парка е изградена от стоманобетон. Коритото ѝ също е от стоманобетон и е направено е под земното равнище, а оттичането

подземно. Размерите на чешмата са 1,20 метър ширина и 1,40 метра височина. Чешмата има един чучур. Теренът около чешмата е бетониран, но е обрасъл от растителността. Не се посещава се често от местните жители.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

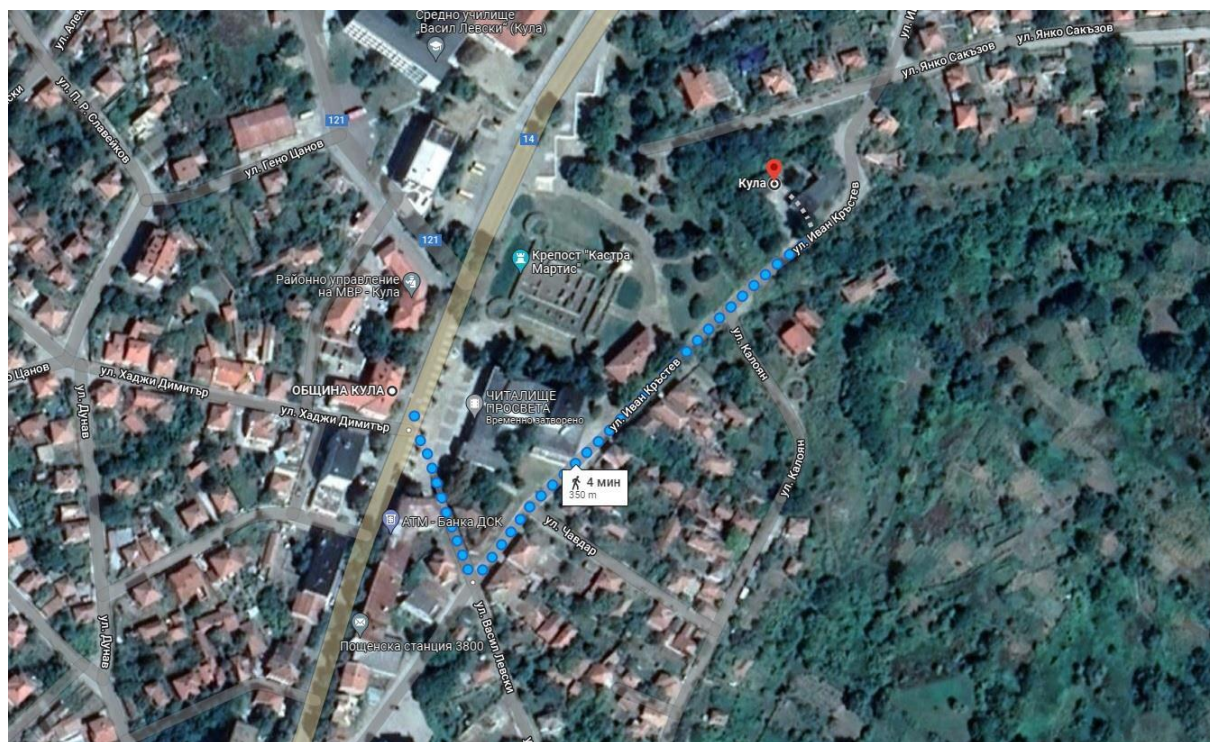
Водата е годна за пиене. Дебитът на чешмата е едва 1,340 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешма е много близо до административния център на град Кула. До чешмата има изградена инфраструктура за достъп пеша. До чешмата се стига по стъпала в края на парка, зад сградата на местното Електроразпределение. Чешмата не е достъпна с автомобил и количка. Теренът около чешмата е с бетонна настилка, но не е добре поддържан.

Маршрут от общинска администрация

От Община Кула - ул. Възраждане 38 се насочете на юг по ул. Възраждане/ път 14 към ул. „Хаджи Димитър“ - 15 м, завийте наляво при ул. „Хаджи Димитър“ - 80 м, завийте наляво на ул. „Иван Кръстев“ – 230 м, местонаправлението ще остане отляво.

Любопитно

Чешмата в парка до Кастра Мартис е чешмата, където е бил военно-административния център, където са живеели офицерите и жените им по римско време. Водата спира да тече и изчезва. По-късно я пренасят я в долната чешма, където е бившата мелницата /Турския кладенец/.

Турския кладенец

Друго име/старо име

Турската чешма

Година на изграждане

Първоначално е направена чешма по време на Османското владичество, а по-късно чешмата придобива сегашния си облик.

Актуална снимка

Местоположение

Чешмата се намира до ул. „Иван Кръстев“ до бившата мелница.

GPS координати

43°53'26.5"N 22°31'32.0"E

43.890687, 22.525547

Конструкция/вид, размери, състояние

Няма информация каква е била конструкцията на чешмата, когато е изградена за първи път. Сегашната Турска чешма е изградена от стоманобетон. По този начин са направени няколко чешми в град Кула. Характерно за тях е, че наред със стоманобетонната конструкция на чешмата и подпорната стена, са изградени и закрити монолитни конструкции, в които има корито с преливник, откъдето се оттича водата. Същите корита и до ден днешен се ползват за пране. Размерите на чешмата са 2,60 метър ширина и 2,00 метра височина, а на цялото съоръжение са 6,00 ширина и 2,10 височина.

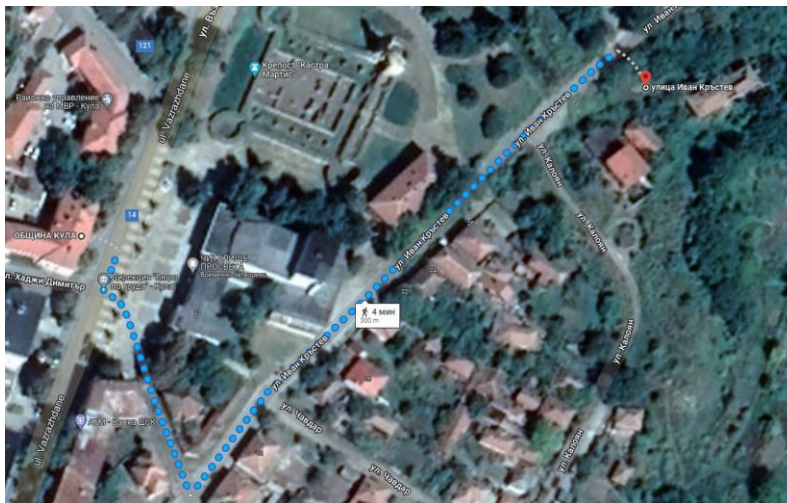
Чешмата има два чучура. Теренът около чешмата е с богата растителност. Водата на Турската чешма не се използва за пиене, преди е използвана често за поливане и пране.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене. Дебитът на всеки чучур на Турската чешма е както следва: първият 5,620 литра в минута, вторият 5,870 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешма е много близо до административния център на град Кула. До чешмата има изградена инфраструктура за достъп с автомобил, количка или пеша. До чешмата се стига по черен път с автомобил или количка или по стоманобетонни стъпала.

Маршрут от общинска администрация

От Община Кула - ул. Възраждане 38 се насочете на юг по ул. Възраждане/ път 14 към ул. „Хаджи Димитър“ - 15 м, завийте наляво при ул. „Хаджи Димитър“ - 80 м, завийте наляво на ул. „Иван Кръстев“ – 220 м, местонаправлението ще остане отдясно.

Легенди и разкази

Според някои местни жители на 15-ти август – Голяма Богородица на Турския кладенец излизат самодиви и който пие от водата след полунощ, до седем дни ще му се случи нещо много хубаво.

Любопытно

При Крепостта има чешма, на която спира да тече вода /чешмата в парка/. След това, по време на турското робство са го разклонили и са извели Турската чешма. Оформена е с художествен макет на Кулата. Водата до скоро се е използвала за поливане на градините в близост. От нея е прекарана тръба до Ветеринарната лечебница.

Смята се, че тръби от чешмата Турски кладенец захранват старата турска баня, която днес се намира в мелницата. Според някои източници именно това и дава името Турската чешма.

Салореца

Година на изграждане

Смята се, че първата чешма на мястото е от времето на Османското владичество. Чешмата е разбивана многократно от иманяри и съответно преобразявана, докато придобие сегашния си облик.

Актуална снимка

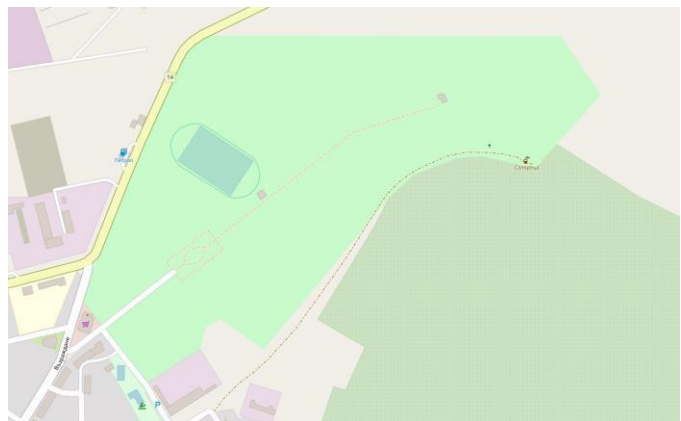
Местоположение

Чешмата се намира в парка до стадиона и на практика извън населеното място.

GPS координати

43°53'52.0"N 22°32'13.9"E

43.897783, 22.537186

Конструкция/вид, размери, състояние

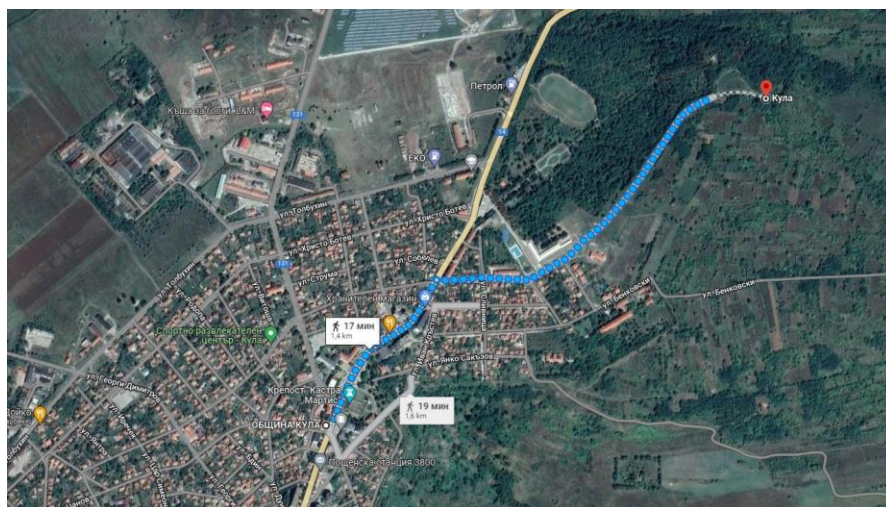
Няма информация каква е била конструкцията на чешмата, когато е изградена за първи път. Смята се, че част от подпорната стена на чешмата е запазена от по-стари времена. Сегашната чешма Салореца е изградена от варовикови камъни и стоманобетон. Коритото е стоманобетонно, а оттичането надземно. Размерите на чешмата са 7,20 метър ширина и 1,50 метра височина. Чешмата има три чучура. Пред чешмата има бетонна площадка, което спомага използването на чешмата за пране. Теренът около чешмата е с богата растителност.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене. Постоянно течаща през цялата година. Дебитът на всеки чучур на чешма Салореца е както следва: първият - 6,310 литра в минута, вторият - 9,500 литра в минута, третият – 4,100 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешма е леснодостъпна, но отдалечена от административния център на град Кула. До чешмата има изградена инфраструктура за достъп с автомобил, количка или пеша. С автомобил може да се достигне до Салореца по черен път извън града в посока Видин, а пеша или с количка през градския парк на стадиона, който е много живописен.

900 м.

Маршрут от общинска администрация

От Община Кула - ул. Възраждане 38 се насочете на север по ул. Възраждане/ път 14 към път 121 - 500 м, завийте надясно на ул. „Александър Стамболийски“ -

Любопитно

Според някои местни жители в превод името на чешмата - Салореца означава „вода“. Там местните жители са ходили да перат пътеки и килими, а на Богородица се „Носело на светец“ в района на чешмата, където са издигнали каменен оброчен кръст. Отново там по информация на вестник Отечествен фронт в полето около чешмата Салореца се е правила обща трапеза и са се споменавали всички фамилии, които имат земи в района за здраве и берекет.

Рашковия кладенец

Година на изграждане

1927г., но по-късно чешмата придобива сегашния си облик.

Актуална снимка

Местоположение

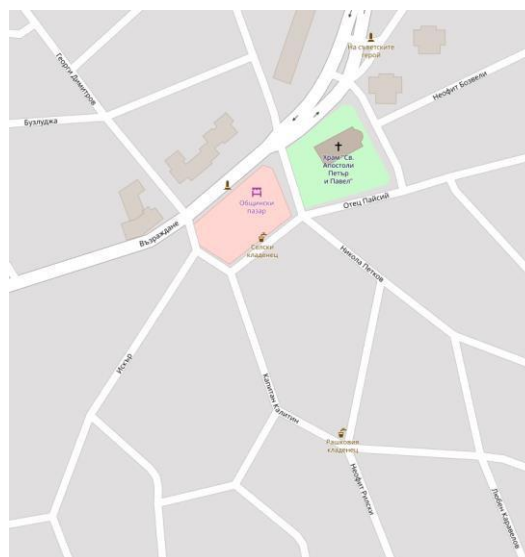
Рашковия кладенец се намира на ул. „Капитан Калитин“, в непосредствена близост до кръстовището с ул. „Неофит Рилски“.

GPS координати

43°53'10.4"N 22°31'20.4"E
43.886220, 22.522342

Конструкция/вид, размери, състояние

Рашковия кладенец е изграден от стоманобетон. По този начин са направени няколко чешми в град Кула. Характерно за тях е, че наред със стоманобетонната конструкция на чешмата и подпорната стена, са изградени и закрити монолитни конструкции, в които има корито с преливник, откъдето се оттича водата. Същите корита и до ден днешен се ползват за пране. Размерите на чешмата са 2,60 метър ширина и 2,00 метра височина, а на цялото съоръжение са 6,00 ширина и 2,10 височина. Чешмата има един чучур. Теренът около чешмата е тротоар на ул. „Капитан Калитин“ и е бетониран.

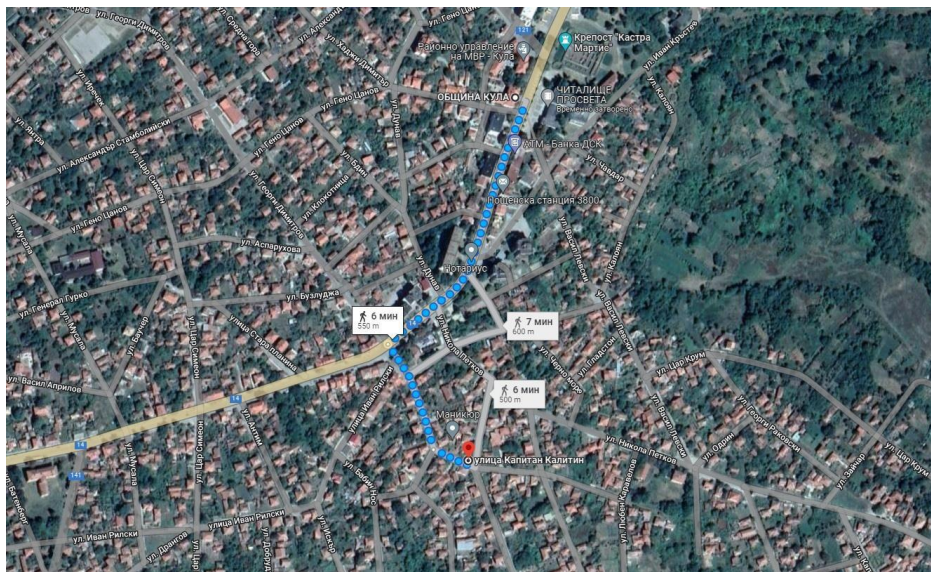
Качество на вода-та/годност, де-бит, лечебни функции

Водата е годна за пиене. Дебитът на Рашковия кладенец е 8,410 литра в минута. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешма е леснодостъпна и не далеч от административния център на град Кула. До чешмата се стига по асфалтирани и добре поддържани улици. Достъпна е за автомобил, количка или пеша.

Маршрут от общинска администрация

От Община Кула - ул. Възраждане 38 се насочете на юг по ул. Възраждане/път 14 към ул. „Хаджи Димитър“ - 350 м, завийте наляво на ул. „Капитан Калитин“ - 140

м, завийте наляво, за да останете на ул. „Капитан Калитин“ – 45 м, местонаправлението ще остане отляво.

Любопитно

От Рашковия кладенец е изведена тръба и е направена чешма на срещуположния ъгъл на улицата, която също е направена със същата конструкция – закрыта монолитна конструкция, в които има корито с преливник за водопой на животни и за пране, откъдето се оттича водата.

Водата в Рашковия кладенец е изведена от Селския кладенец.

ГРАМАДА

Училищната чешма

Друго име/старо име

Ученическата чешма

Година на изграждане

40^{те} години на XX век

Актуална снимка

Местоположение

гр. Грамада, ул.
“Мико Нинов” /
до училището /

GPS координати

43°50'00.2"N

22°39'38.1"E

43.833393,

22.6605839

Конструкция/вид, размери, състояние

Изградена е от стоманобетон облицован с мозайка. От двете страни са изградени колони, поддържащи свод изцяло с декоративна функция, с 1 метален чучур

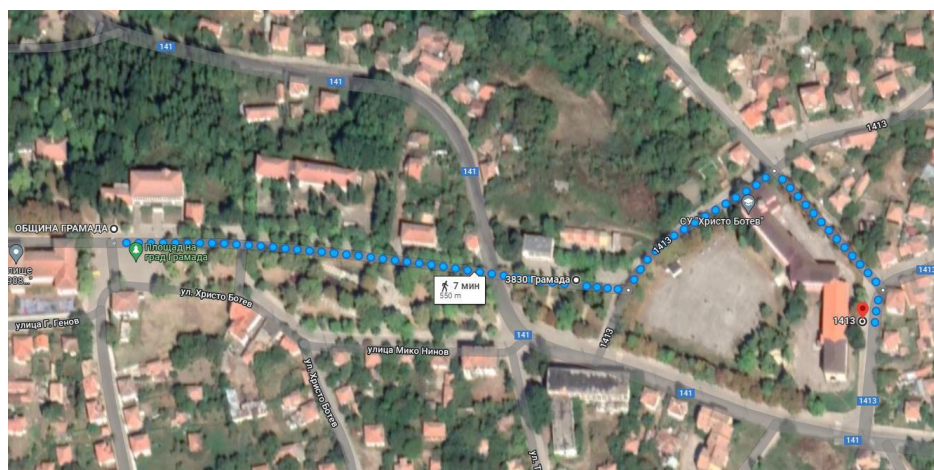
в средата. Размерите на чешмата са 1,00 метър ширина и 1,50 метра височина. Като цяло съоръжението е запазено, има леко обрушаване на свода, което не застрашава конструкцията. Тъй като няма корита а шахта, по която да се оттича водата, основата е винаги мокра. Това изисква по-често почистване и боядисване на чешмата. Необходим е ремонт на отводнителната шахта. Постоянно ниският дебит на водата вероятно се дължи на запушване по водопровода или каптажа.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене, твърда с по-високо съдържание на варовик, с постоянен нисък дебит през цялата година. Дебит 1,250 литра в минута. Поради ниският дебит на водата, чешмата не се ползва, а по-скоро е запазила своето историческо значение. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешмата е достъпна. Намира се в централната част на гр. Грамада, непосредствено до СУ “Христо Ботев”. Вградена е в оградата на училището и е достъпна от тротоара на ул. “Мико Нинов”.

Маршрут от общинска администрация

От сградата на общинската администрация до чешмата разстоянието е 550 м при следния пешеходен маршрут:

От Община

Грамада - ул. “Мико Нинов” № 1 се насочете на изток по ул. “Мико Нинов” към ул. „Георги Димитров“ - 300 м, завийте наляво по ул. “Мико Нинов” - 120м, завийте надясно по ул. “Ангел Мишев” – 99 м, завийте надясно по ул. “Мико Нинов” - 21 м, местонаправлението ще остане отдясно.

Легенди и разкази

Предание разказва как в горните покрайнини на града, източно от училището, възрастен овчар пасял стадото си. Както лежал в близост до него чул ромолене. Разровил пръстта и открил извор. В последствие извора бил каптиран и била прекарана вода в училището за учениците. Преданието е разказано от Гошо Горанов на 75 години от Новата махала, гр. Грамада.

Младежката чешма

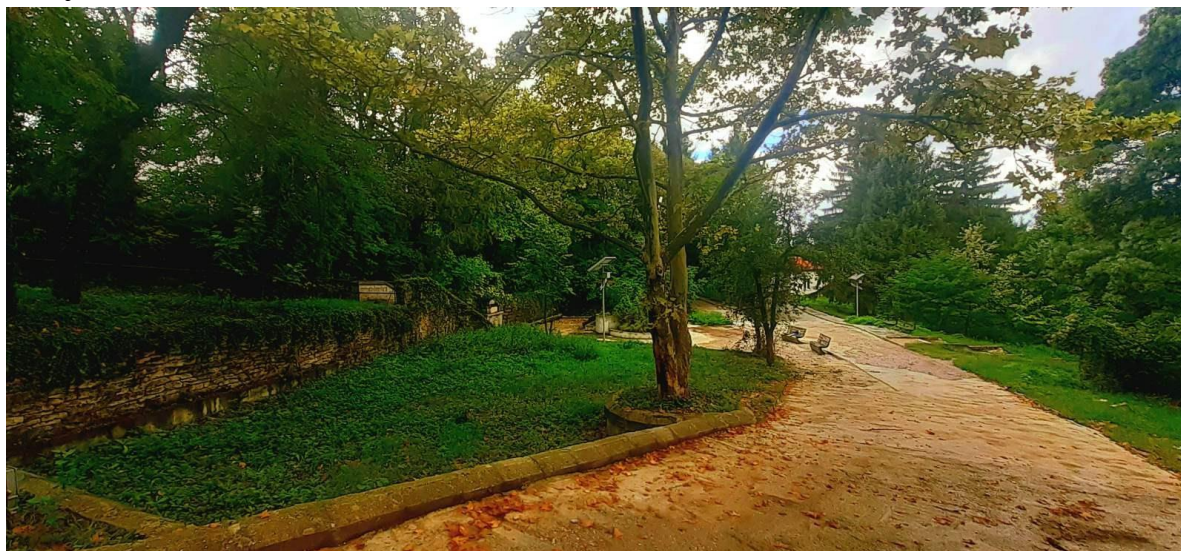
Друго име/старо име

Чешмата при младежкия дом

Година на изграждане

60^{те} години на XX век

Актуална снимка

Местоположение

Обществен парк, гр. Грамада / до младежкия дом /

GPS координати

43°50'02.5"N 22°39'14.3"E
43.8340276, 22.6539642

Конструкция/вид, размери, състояние

Чешмата е изградена от бетон, над нея е отредено отделно място за надпис "Въ единението е силата", а цялата конструкция на чешмата завършва със свод. Водосъбирателното корито е от бетон, като от него водата се отвежда през канал до друго корито, след което в дъждовната канализация. Изградени са два бронзови чучура, а над тях личи рисуван с боя кръст. Самата чешма е вградена в подпорна каменна стена, укрепваща терасирания терен на централния градски парк. Около нея е изграден обширен плочник с пейки и големи кашпи. До района се стига посредством стъпала, пресичащи стръмния терен. Размерите на чешмата са 1,40 метра ширина и 1,75 метра височина. Чешмата е една от най-посещаваните в

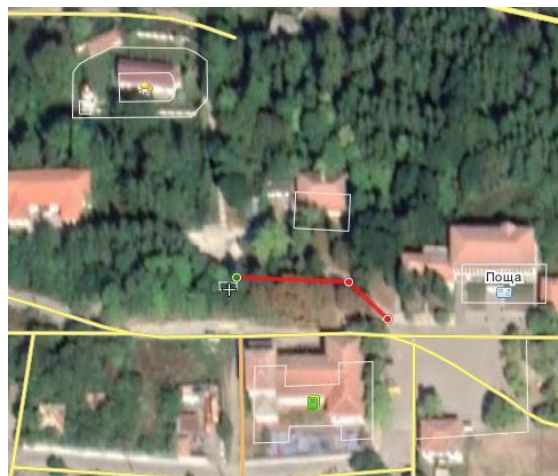
Грамада, предвид централното и разположение. Съоръжението е в добро състояние, нуждае се единствено от почистване и леко освежаване с боя.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене, твърда с по-високо съдържание на варовик, с постоянен дебит през цялата година. Дебит 8,300 литра в минута / десен 4,7 л/м и лъв 3,6 л/м /. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешмата се използва от местните жители. Нейното разположение в благоустроен централен район, спомага за събирането на групи младежи за почивка и забавления, както са се събирали седянките от едно време. Въпреки терасирания терен и подходите от стъпала, има изградена и пешеходна алея без стъпала, преминаваща покрай младежкия дом. В непосредствена близост е до сградата на общинската администрация, младежкия дом, църквата и читалището.

Маршрут от общинска администрация

От сградата на общинската администрация до чешмата разстоянието е 50 м при следния пешеходен маршрут:

От Община Грамада - ул. "Мико Нинов" № 1 се насочете на северозапад надолу по стъпалата в ляво от общината, местонаправлението ще остане отляво.

Легенди и разкази

Чешмата е изградена през 60^{те} години на XX век върху основите на по-стара чешма. Района е изключително богат на изворни води, което се обуславя от дълбокия дол на Грамадската река. Днес той разполовява Грамада на две части, но заема централно място в урбанизираната територия и точно тук, в района на чешмата, е изключително благоустроен, с каменни подпорни стени, стъпала и подходи, зелени площи и плочници, гори и градинки. Всичко това определя района като място за почивка, срещи и забавления.

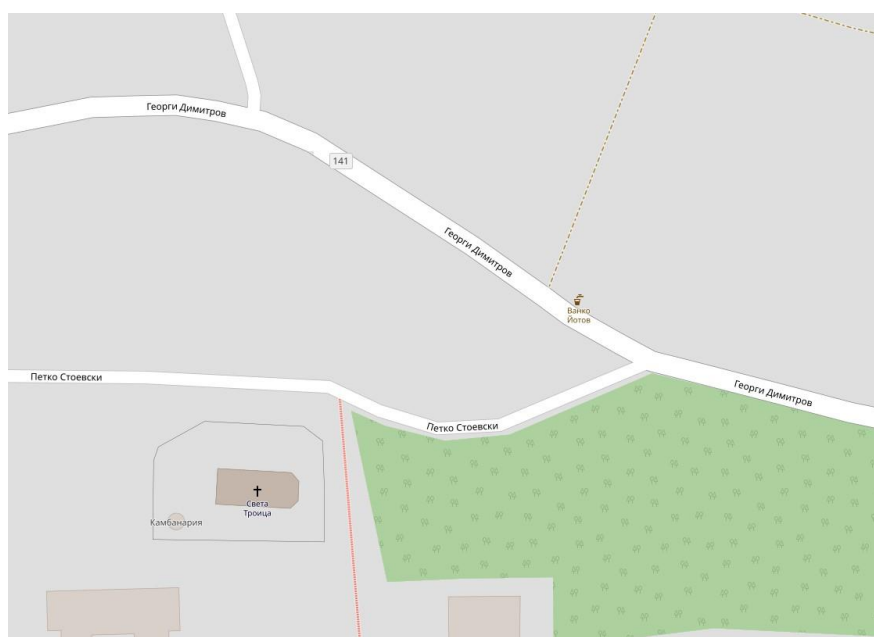
Ванкъ Йотов

Друго име/старо име
Чешмата на Ванко Йотов

Година на изграждане
1925

Актуална снимка

Местоположение
гр. Грамада, ул. “Георги Димитров” № 52.

Чешмата се намира в жилищна територия, на път III – 141, в населеното място ул. “Георги Димитров”, под централния парк, площада “Мико Нинов” и комплекса от обществени сгради. Скрита в подпорна стена, северно от пътя, с раз-

положена до нея сграда за пране.

GPS координати

43°50'06.8"N 22°39'17"E

43.8352272, 22.6547313

Конструкция/вид, размери, състояние

Чешмата е изградена от бетон с вградена в нея плоча с надпис "Окръжно Водоснабдително Бюро 1925г." с трапецовиден фронтон на върха. Вградена е в подпорна стена от каменни блокове, укрепваща склона северно от улицата. В по-ново време при извършван ремонт каменните блокове са фугирани, върху тях е изграден бетонов трегер и стената е надзидана с тухли. Водата протича през два метални чучура, до които личат метални халки. Коритото е изградено от бетон, а водата от него се отвежда в специално изградена сграда в непосредствена близост, използвана в миналото за пране на дрехи, черги и други текстилни изделия. Размерите на чешмата са 1,20 метра ширина и 1,85 метра височина. Чешмата е изградена преди близо век, като с времето си личат и извършваните по нея ремонти. Днес съоръжението също е за ремонт - основно чучурите, отвеждането на водата, почистване и освежаване на района.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата не е годна за пиене, въпреки това местните жители нерядко я използват и за пиене. С широката площадка и сградата до нея, тя се е използвала в миналото не само за пиене, но и за миене и пране. Дебит 20,250 литра в минута / десен 9 л/м и лев 11,25 л/м /. В периодични изследвания на РЗИ Видин във водата се установява трайно замърсяване с нитрати - през 2019г. при норма до 45 mg/l е установена проба от 51,9 mg/l. Същото изследване установява наличие на коли форми, е. коли и ентерококи, съответно 80, 20, 7 КОЕ/мл. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешмата е с достъпно местоположение на път III – 141 или ул. "Георги Димитров". Изградена е широка бетонова площадка за улеснен достъп. Липсват информа-

ционни табели.

Маршрут от общинска администрация

От сградата на общинската администрация до чешмата разстоянието е 580 м при следния пешеходен маршрут:

От Община Грамада - ул. "Мико Нинов" № 1 се насочете

на изток по ул. "Мико Нинов" към ул. „Георги Димитров“ - 230 м, завийте наляво по ул. „Георги Димитров“ - 350 м, местонаправлението ще остане отдясно.

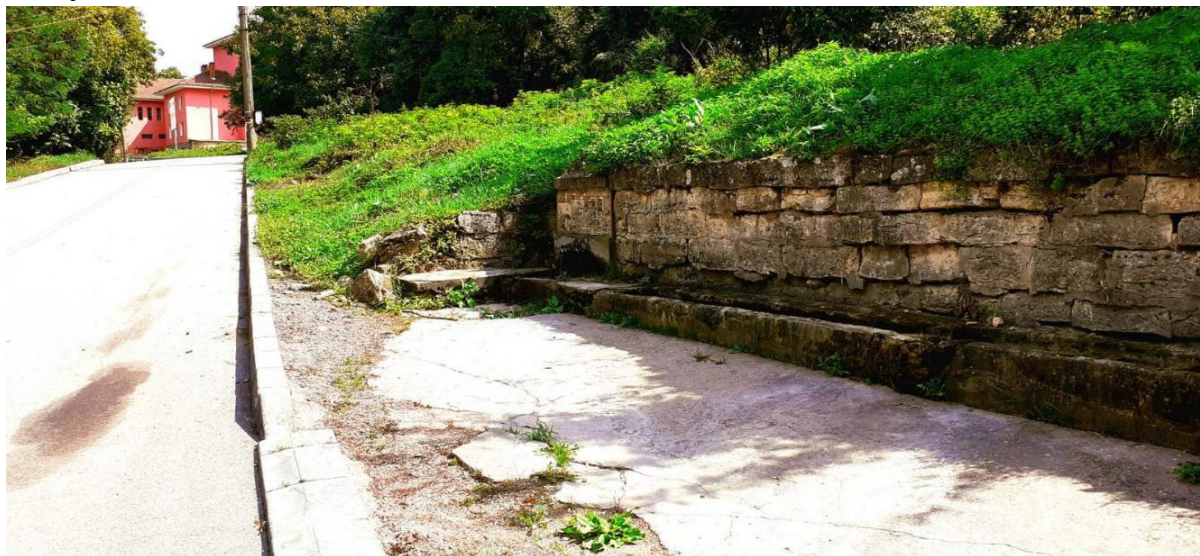
Легенди и разкази

Местните хора знаят чешмата като една от най-старите действащи и на такова добро местоположение чешми в Грамада. В миналото е използвана като основен източник на течаща вода за пиене, миене, пране и др. Кръстена е на човека, живял в къщата до нея - Ванко Йотов. В последствие до чешмата била изградена постройка / 20 м² /, със специални корита и плотове за пране и изцеждане. Дебитът в миналото бил по-висок, а водата годна за пиене. Замърсяването сега се дължи основно на амортизираните каптаж и водопровод, а повишената норма на нитратите се дължи на това, че водата се събира основно от урбанизиран и полски район.

Пурча

Актуална снимка

Местоположение

гр. Грамада, ул. “Петко Стоевски” № 6 /
над младежкия дом /

GPS координати

43°50'02.4"N 22°39'09.8"E
43.8340044, 22.6527143

Конструкция/вид, размери, състояние

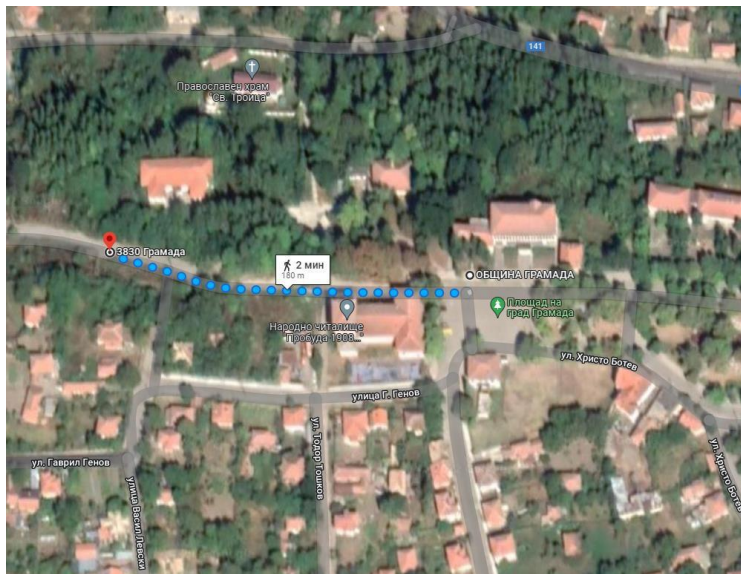
Чешмата е изградена от бетон, а над нея е изграден трапецовиден фронтон. Водата се събира във водосъбирателна шахта, след което се оттича в дъждовната канализация.

Изградени са два бронзови чучура. Самата чешма е вградена в подпорна каменна стена, укрепваща терасирания терен около нея. В непосредствена близост е изградена постройка за пране. Водата достига до нея посредством бетонови корита. Размерите на чешмата са 0,90 метра ширина и 1,25 метра височина. Конструкцията е здрава, без обрушаване, но водосъбирателната шахта се нуждае от ремонт. Чучурите са корозирали и се налага тяхната подмяна. Необходимо е почистване и освежаване на терена.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата не е годна за пиене и почти не се използва от местните жители. Навремето е използвана дори и за пране, видно от постройката в близост до нея. Дебит 3,100 литра в минута / десен 0,650 л/м и лев 2,450 л/м /. В периодични изследвания на РЗИ Видин във водата се установява трайно замърсяване с нитрати - през 2019г. при норма до 45 mg/l е установена проба от 90,0 mg/l. Същото изследване установява наличие на коли форми и е. коли, съответно 92 и 30 КОЕ/мл. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешмата е достъпна. Нейното разположение само на няколко минути от централния площад във времето е благоприятствало нейното ползване. Разположена е на новоасфалтирана улица с удобна площадка за спиране и престой. В непосредствена близост е до сградата на общинската администрация, младежкия дом, църквата и читалището.

Маршрут от общинска администрация

От сградата на общинската администрация до чешмата разстоянието е 180 м при следния пешеходен маршрут:

От Община Грамада - ул. "Мико Нинев" № 1 се насочете на запад надолу по ул. "Петко Стоевски" - 180 м, местонаправлението ще остане отляво.

Легенди и разкази

Района е изключително богат на изворни води, което се обуславя от дълбокия дол на Грамадската река. Чешмата е строена около средата на XX век и била един от често използваните водоисточници. Дебитът в миналото бил по-висок, а водата годна за пиене. Замърсяването сега се дължи основно на амортизирания водопровод, а повишената норма на нитратите се дължи на това, че водата се събира основно от урбанизиран район. Днес чешмата е обект на вандализъм чрез рисуване на политически символи и надписи.

Кюнча

Година на изграждане

1961

Актуална снимка

Местоположение

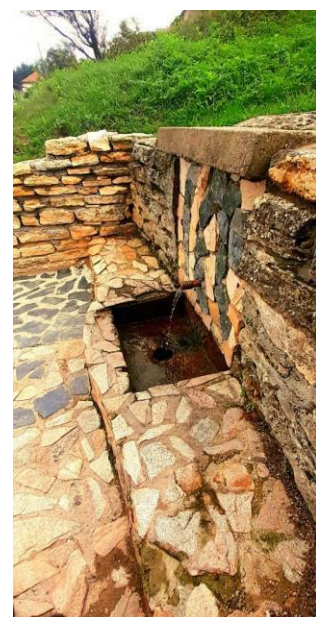
гр. Грамада, ул. “Петко Стоевски” № 3.

GPS координати

43°50'02.4"N 22°39'00.9"E
43.8340121, 22.6502627

Конструкция/вид, размери, състояние

Чешмата е изградена от бетон, облицован с декоративен камък. Допълнително терена е укрепен с каменен зид. Водата се събира във водосъбирателна шахта, след което се оттича в дъждовната канализация. Поставен е бронзов чучур. От двете и страни са изградени малки плотове за разполагане на съдове за вода. Размерите на чешмата са 0,75 метра ширина и 0,95 метра височина. Конструкцията е здрава, без обрушаване, облицована и наскоро ремонтирана. Футирани са каменните блокове на подпорната стена, поставена е облицовка от декоративен камък и нов чучур. Чешмата е в добро експлоатационно състояние.

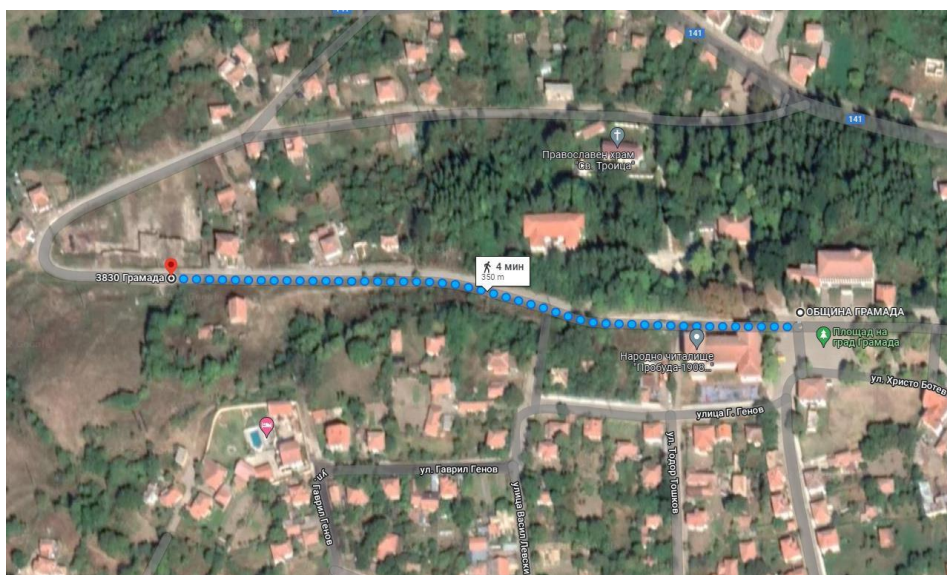

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата не е годна за пиене и почти не се използва от местните жители. Дебит 4,300 литра в минута. В периодични изследвания на РЗИ Видин във водата се установява трайно замърсяване с нитрати - през 2019г. при норма до 45 mg/l е установена проба от 51,0 mg/l. Същото изследване установява наличие на коли форми и е. коли, съответно 88 и 40 КОЕ/мл. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешмата е достъпна. Разположена е на новоасфалтирана улица с удобна площадка за почивка с пейка.

Маршрут от общинска администрация

От сградата на общинската администрация до чешмата разстоянието е 350 м при следния пешеходен маршрут:
От Община Грамада - ул. "Мико Нинов"

№ 1 се насочете на запад надолу по ул. "Петко Стоевски" - 350 м, местонаправлението ще остане отляво.

Легенди и разкази

Района е изключително богат на изворни води, което се обуславя от дълбокия дол на Грамадската река. Чешмата е изградена през 1961г., видно от надпис

върху капака на каптажа. Дебитът в миналото бил по-висок, а водата годна за пиене. Замърсяването сега се дължи основно на амортизирания водопровод, а повишената норма на нитратите се дължи на това, че водата се събира основно от полски район. Днес чешмата все още се използва за пране от местните роми.

Езерото

Година на изграждане

1923

Актуална снимка

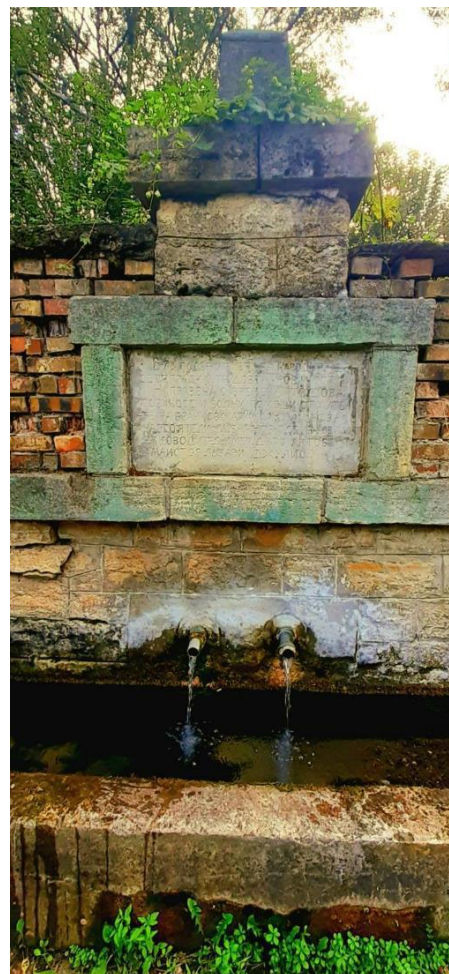
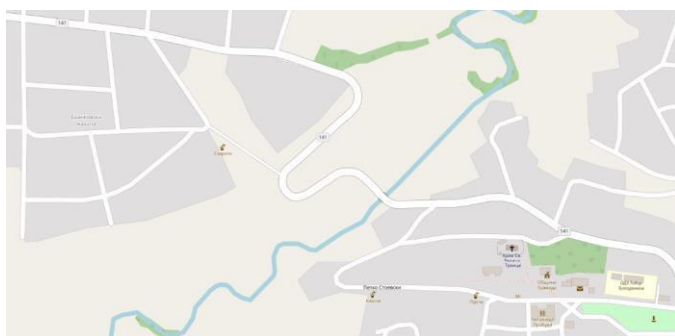
Местоположение

гр. Грамада, Бранковска махала, ул. "Байчов кладенец" № 8.

GPS координати

43°50'11.2"N 22°38'48.1"E

43.8364422, 22.6467007

Конструкция/вид, размери, състояние

Чешмата е изградена от камък, над нея е поставен надпис с годината на построяване и хората, участвали в изграждането и. На върха е изграден каменен равнораменен кръст. С годините в извършван ремонт, като подпорната стена е надградена с тухли, а до чешмата е изградена постройка за пране. Водата се оттича в каменно корито и след това по открит улей влиза в постройката за пране, след което се оттича в близкото дере, а от там в Грамадската река. Поставени са два бронзови чучура, левият днес е подменен с метална тръба. Размерите на чешмата са 2,80 метра ширина и 2,15 метра височина. Конструкцията е здрава, но подпорната стена се нуждае от ремонт. Налага се подмяна на левия чучур. Необходимо е почистване и освежаване на терена, както и изграждане на полесен достъп до чешмата.

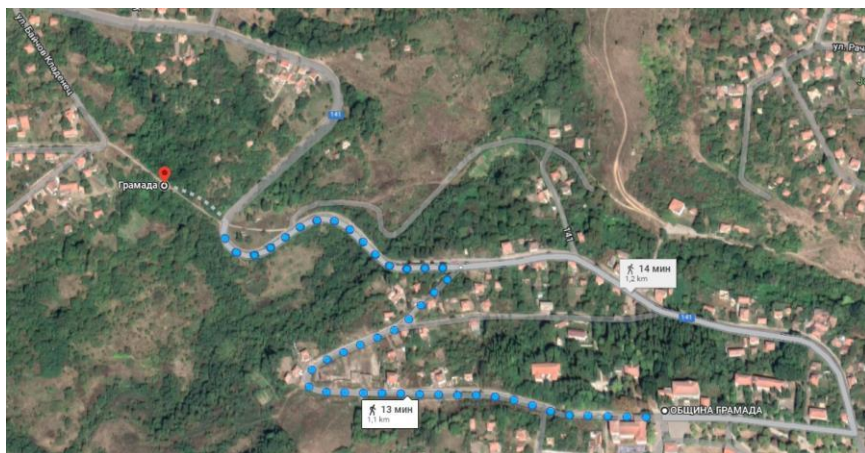
Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата не е годна за пиене, но се използва от местните жители. Навремето е използвана дори и за пране, видно от постройката в близост до нея. Дебит 27,000

литра в минута / десен 18,000 л/м и ляв 9,000 л/м /. В периодични изследвания на РЗИ Видин във водата се установява повишаване на микробиологичния състав на водата - през 2019г. изследването установява наличие на коли форми и е. коли, съответно 35 и 10 КОЕ/мл. Изследването не отчита завишени дози нитрати. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешмата е трудно достъпна. Липсват информационни табели и ако не попитате за нея няма да може да я откриете, тъй като е разположена в дол, до който води стръмна пътечка и от улицата не се вижда дори сградата за пране. Района е доста озеленен.

Маршрут от общинска администрация

От сградата на общинската администрация до чешмата разстоянието е 1,25 км при следния пешеходен маршрут:
От Община Грамада - ул. "Мико Нинов"

№ 1 се насочете на запад надолу по ул. "Петко Стоевски" - 700 м, завийте остро наляво по ул. "Георги Димитров" - 350 м, завийте наляво, нагоре по пешеходната алея - 200 м, местонаправлението ще остане отляво.

Легенди и разкази

Района е изключително богат на изворни води, което се обуславя от дълбокия дол на Грамадската река. Чешмата е една от най-старите действащи и с постоянно висок дебит на водата. Замърсяването и е сезонно и е с най-ниски стойности за водоисточниците в Грамада. Изградена е през 1923 г. от италианския майстор Лазари Джулио с временна трудова повинност и волни помощи от жителите на Бранковската махала. Настоятели били М. Ванов и Ст. Иванов. Ръководител бил кметът на Грамада Дано Антов. Всичко това се знае благодарение на запазения и до днес надпис на чешмата. Надписа започва с лозунга "Благоденствието на народите ще се съгради с трудовата повинност".

ДИМОВО

Чешмата на Ангелаки Димитров

Друго име/старо име

Чешмата на паметника на Димо

Година на изграждане

1914

Актуална снимка

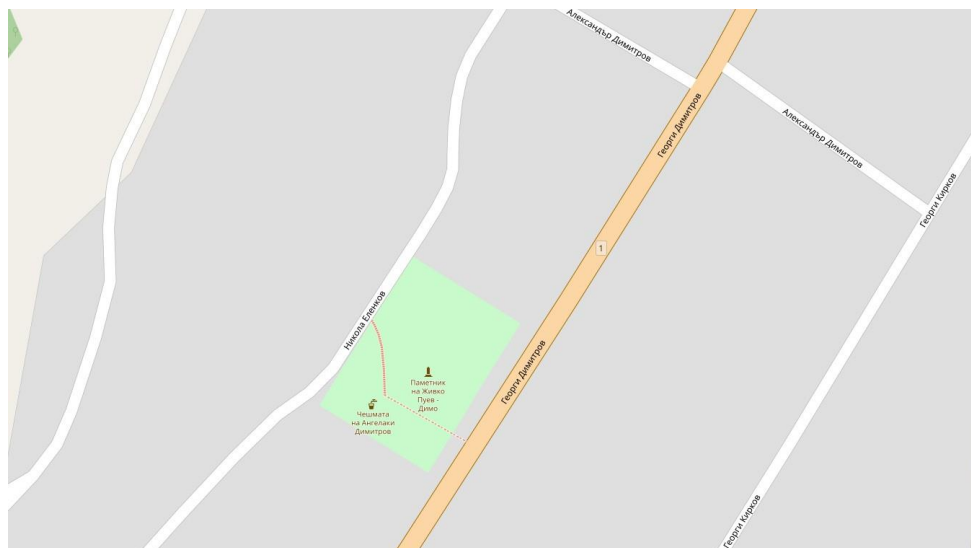

**Местополо-
жение**

гр. Димово,
парка около
паметника на
Живко Пуев.

**GPS коорди-
нати**

43°44'37.6"N
22°43'43.3"E
43.7437916,
22.7286878

Конструкция/вид, размери, състояние

Чешмата е изградена от бели каменни блокове във формата на къща, с остър покрив. В сре-

дата и е вградена мраморна плоча с надпис: “За споменъ отъ АНГЕЛАКИ ДИМИТРОВЪ 1914 Г. майстор П. Зили”. Теренът около нея, както и ниската подпорна стена, са изградени в по-ново време, при оформяне на сегашните размери на парка и площада около паметника на Живко Пуев - Димо. Водата протича през два бронзови чучура със специална декорация.

Водата се излива във водосъбирателна шахта, обградена от два равни каменни блока, на които да се стъпва. След това водата се изтича в дъждовната кана-

лизация на Димово. Размерите на чешмата са 0,90 метра ширина и 1,00 метър височина. Чешмата е изградена преди 108 години, въпреки това днес е в отлично състояние. Във времето е била поддържана и ползвана като основен водоизточник. Необходимо е да се отремонтира плочника около нея, както и каменните блокове за стъпване. Района е чист и поддържан.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата е годна за пиене, като местните жители нерядко я използват. С широката площадка и местата за почивка, тя е предпочитано място в Димово. Чистият район също отдава предпочитание на чешмата. Дебит 22,200 литра в минута / десен 13,95 л/м и лев 8,25 л/м /. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешмата е с достъпно местоположение на главен път I / Е 79 или ул. “Георги Димитров”. В югозападния край на парка около паметника на Живко Пуев - Димо. Достъп има и постъпала северно от чешмата по ул. “Никола Еленков”.

Маршрут от общинска администрация

От сградата на общинската администрация до чешмата разстоянието е 500 м при следния пешеходен маршрут:

От Община Димово - ул. "Георги Димитров" № 137 се насочете на североизток по ул. „Георги Димитров“ - 500 м, местонаправлението ще остане отляво.

Легенди и разкази

Местните хора знаят чешмата като една от най-старите действащи и на такова добро местоположение чешми в Димово. В миналото е използвана като основен водоизточник източник. Изградена е в памет на Ангелаки Димитров от италианския майстор П. Зили през 1914г. През комунистическия период района добива този си вид, като на централно място е издигнат паметник на Живко Пуев - Димо - участник в комунистическото движение преди и по време на Втората световна война, командир на партизански отряд „Георги Бенковски“ (Видин). В негова памет през 1951г. село Княз Александрово е преименувано на Димово, което през 1969г. Става град.

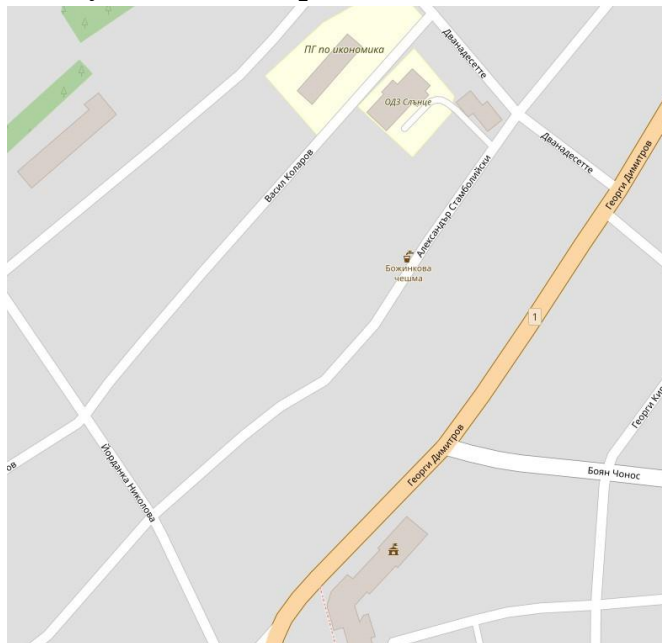
Божинкова чешма

Актуална снимка

Местоположение

гр. Димово, ул. “Александър Стамболийски” № 26. Разположена е в урбанизиран район, между жилищни сгради.

GPS координати

43°44'28.4"N 22°43'32.9"E
43.7412124, 22.7258179

Конструкция/вид, размери, състояние

Чешмата е изградена от бетон и облицована с речни камъни. От всякъде е обградена от бетонни подпорни стени, а отгоре е покрита с ламаринен покрив върху метална конструкция. Водата протича през алуминиев чучур, след което се събира в декоративно корито, отвеждащо водата до дъждовната канализация на Димово. Размерите на чешмата са 1,40 метра ширина и 1,20 метра височина. Чешмата е изградена преди повече от 50 години по данни на местни жители, въпреки това днес е в отлично състояние. Извършван е основен ремонт на цялото съоръжение и на района около него през 2007г.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата не е годна за пиене, но местните жители нерядко я използват. Дебит 7,500 литра в минута. В периодични изследвания на РЗИ Видин във водата се установява наличие на коли форми. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешмата е достъпна, разположена в жилищен район на новоасфалтирана улица. Възможно е да не се забележи, тъй като е скрита под ламаринен покрив между жилищни сгради и дървета. Местните жители я знаят и винаги могат да ви упътят.

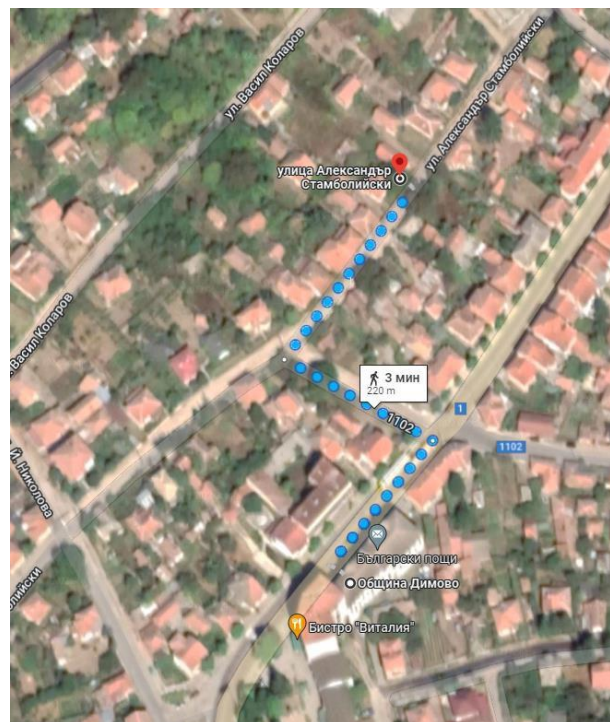
Маршрут от общинска администрация

От сградата на общинската администрация до чешмата разстоянието е 215 м при следния пешеходен маршрут:

От Община Димово - ул. "Георги Димитров" № 137 се насочете на североизток по ул. „Георги Димитров“ - 64 м, завийте наляво по ул. "Боян Чонос" - 67 м, завийте надясно по ул. "Александър Стамболийски" - 84 м, местонаправлението ще остане отляво.

Легенди и разкази

Чешмата не е от най-старите в Димово, изградена е в средата на 50^{те} години на XX век за да събира водите на селския дол, тъй като една част от него вече бил заличен и урбанизиран. Използвана е през миналия век като местен водоизточник, но днес водата е замърсена, поради антропогенното влияние в района на водосбора. Чешмата е под постоянен мониторинг на РЗИ Видин, тъй като местните жители все още я ползват за питейни нужди. Информационна табела за годността на водата няма, тъй като местните жители я премахват.

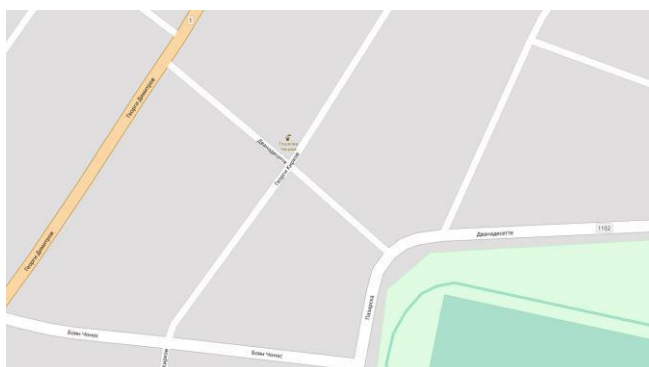

Тошкова чешма

Година на изграждане

1995г. Върху основи на по-стара чешма.

Актуална снимка

Местоположение

гр. Димово, ул. “Дванадесетте” № 10. Разположена е в урбанизиран район на централна улица, днес пешеходна зона, водеща до стадион “Христо Ботев”.

GPS координати

43°44'27.8"N 22°43'40"E
43.7410613, 22.7277812

Конструкция/вид, размери, състояние

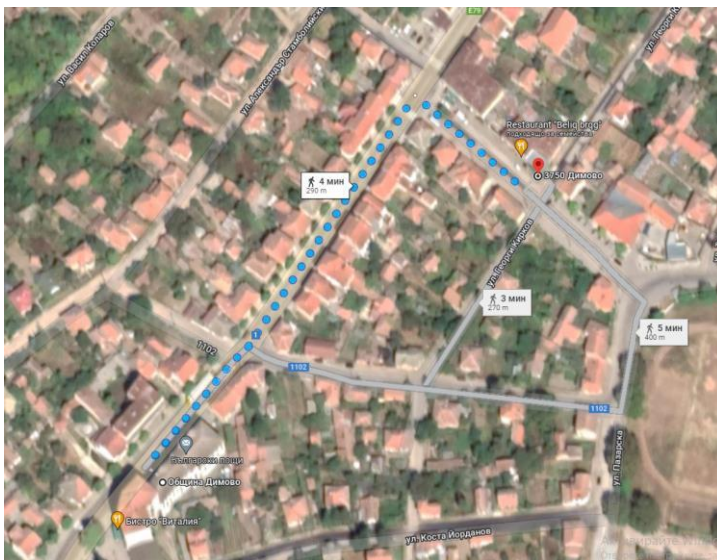
Чешмата е изградена от бетон и облицована с мозайка и речни камъни. Изградена е върху основите на по-стара чешма при изграждането на подпорна ограда на “Стария ресторант”, разположен в непосредствена близост. Водата протича през алуминиев чучур, след което се събира във водосъбирателна шахта и от там в дъждовната канализация на Димово. Размерите на чешмата са 1,50 метра ширина и 1,40 метра височина. Чешмата днес е почти пресъхнала.

Качество на водата/годност, дебит, лечебни функции

Водата не е годна за пиене, но местните жители нерядко я използват. Дебит 0,160 литра в минута. В периодични изследвания на РЗИ Видин във водата се установява наличие на коли форми и ентерококи. Водата е с най-силна минерализация в района на гр. Димово. Има информационна табела за годността на водата. Няма информация за лечебни свойства.

Достъпност

Чешмата е достъпна, разположена в жилищен район на новоизградена пешеходна зона, предпочитано място за срещи и отмора в гр. Димово. Възможно е да не се забележи, тъй като е вградена в основите на “Стария ресторант”.

Маршрут от общинска администрация

От сградата на общинската администрация до чешмата разстоянието е 289 м при следния пешеходен маршрут: От Община Димово - ул. “Георги Димитров” № 137 се насочете на североизток по ул. „Георги Димитров“ - 220 м, завийте надясно по ул. “Дванадесетте” - 69 м, местонаправлението ще остане отляво.

Легенди и разкази

“На това място е имало чешма още преди Освобождението” - това разказват местните хора. Днешното съоръжение обаче е изградено в памет на Тодор Георгиев Монов през

1995г. от М. Тамаров - негов племенник. Тодор Георгиев Монов е занаятчия, родом от с. Търговище, общ. Чупрене, установил се в Димово около средата на 30^{те} години на XX век, укривал и поддържал партизаните от отряд “Георги Бенковски” през Втората Световна война. След акцията на отряда в селото през ноември 1943 г. е арестуван и на 27 ноември същата година, заедно с още 11 ятаци от Александрово, е убит по пътя за с. Макреш.

Това проучване е направено с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, CCI No 2014TC16I5CB007. Съдържанието на проучването е отговорност единствено на Сдружение „Активно общество“ и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Име на проекта: „Зелена стъпка напред”,
Номер на проекта CB007.2.32.066
Автор на материала: Сдружение „Активно общество“
Дата на изготвяне: октомври 2022